

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Michaela Beierová

**Právní úprava a postupy při odhalování, prověřování a vyšetřování
prostituce a kuplířství**

Diplomová práce

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „ Právní úprava a postupy při odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne

OBSAH

1	Úvod.....	5
2	Pojmy prostituce a kuplířství.....	6
3	Právní úprava prostituce a kuplířství.....	7
3.1	Prostituce.....	7
3.2	Kuplířství.....	9
3.3	Trestná činnost související s prostitucí a kuplířstvím.....	10
4	Právní úprava prostituce ve vybraných evropských státech.....	12
4.1	Švédsko.....	12
4.2	Itálie.....	12
4.3	Francie.....	13
4.4	Rakousko a Holandsko.....	13
4.4.1	Rakousko.....	13
4.4.2	Holandsko.....	14
5	Orgány kompetentní k prověřování, odhalování a vyšetřování prostituce a kuplířství	16
5.1	Obecní policie.....	16
5.2	Policie České republiky.....	16
5.2.1	Činnost podle organizačního uspořádání Policie ČR.....	18
6	Obecně k metodice vyšetřování sexuálních trestných činů.....	22
6.1	Kriminalistická charakteristika.....	22
6.1.1	Způsob páchaní sexuálních trestných činů.....	22
6.2	Osoba pachatele.....	24
6.3	Osoba oběti.....	25
6.4	Typické stopy.....	25
6.5	Typické vyšetřovací situace.....	26
6.6	Vybrané znaky a zvláštnosti metodiky vyšetřování.....	26
6.6.1	Zvláštnosti předmětu vyšetřování.....	26
6.6.2	Zvláštnosti podnětů k vyšetřování.....	27
6.6.3	Zvláštnosti počátečních úkonů.....	27
6.6.4	Zvláštnosti vyšetřovacích verzí, plánování a organizace vyšetřování.....	29
6.6.5	Zvláštnosti následných úkonů.....	29
6.6.6	Zvláštnosti zapojení veřejnosti do vyšetřování a zvláštnosti kriminalistické prevence.....	32
7	Metodika vyšetřování prostituce a kuplířství.....	33
7.1	Kriminalistická charakteristika.....	34
7.1.1	Způsob páchaní prostituce a kuplířství.....	34
7.2	Osoba pachatele a oběti.....	35
7.3	Typické stopy.....	36
7.4	Typické vyšetřovací situace.....	37
7.5	Vybrané znaky a zvláštnosti metodiky vyšetřování.....	38
7.5.1	Zvláštnosti předmětu vyšetřování.....	38
7.5.2	Zvláštnosti podnětů k vyšetřování.....	39
7.5.3	Zvláštnosti počátečních úkonů.....	39
7.5.4	Zvláštnosti vyšetřovacích verzí, plánování a organizace vyšetřování.....	40
7.5.5	Zvláštnosti následných úkonů.....	40

7.5.6	Zvláštnosti zapojení veřejnosti a zvláštnosti kriminalistické prevence	41
8	Právní úprava a postupy při odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství v Českém Těšíně	42
9	Rozbor vybraných kauz souvisejících s prostitucí a kuplířstvím	44
10	Závěr	47
11	Seznam literatury:	48
11.1	Monografie:	48
11.2	Odborný sborník:	48
11.3	Právní předpisy:	48
11.4	Judikatura:	49
11.5	Internetové zdroje:	49
12	Anotace	51
13	Seznam klíčových slov/ List of key words.....	53
14	Přílohy.....	54
	Příloha č. 1:	54
	Příloha č. 2:	55

1 Úvod

K výběru diplomové práce na téma „Právní úprava a postupy při odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství“ mě motivovalo více ukazatelů. Mezi nimi samotný fakt, že se pohled společnosti na prostituci jako takovou, často označovanou jako „nejstarší řemeslo světa“, v průběhu dějin často diametrálně odlišoval. Prostituce, v průběhu staletí zatracována, jindy uznávaná, dokonce v posvátné formě, anebo využívaná k plnění státní kasy. Také v dnešní moderní společnosti se jedná o vcelku ožehavé téma a pohledy lidí na ni se často různí. Jelikož jsem vyrůstala v příhraničním městě Českém Těšíně, nejednou jsem měla možnost shlédnout prostituující ženy na krajnicích vozovek. A tak jsem si téma své diplomové práce zvolila zejména pro zajímavost a kontroverznost tohoto tématu.

V úvodu své práce okrajově charakterizují pojmy prostituce a kuplířství, z důvodu lepšího objasnění těchto pojmů laické veřejnosti, zejména popíšu právní úpravu těchto jevů v současnosti v České republice v komparaci s právními úpravami v některých vyspělých zahraničních státech. Čtenář se tak může nejprve blíže seznámit s problematikou prostituce a kuplířství.

Jelikož jádrem mé práce je zejména metodika vyšetřování těchto trestných činů, zdá se mi nezbytné podrobněji uvést kompetenční orgány oprávněné k odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství.

Jak už jsem uvedla, jádrem mé diplomové práce jsou postupy odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství. Tyto postupy se pokusím vypracovat jak z informací v odborné literatuře k obecné metodice vyšetřování sexuálních trestných činů, tak ve spolupráci se strážníkem Městské policie Český Těšín a z informací uvedených na oficiálních stránkách Policie ČR. Při vypracovávání této metodiky se zaměřím zejména na kriminalistickou charakteristiku prostituce a kuplířství, na základní charakteristiku pachatelů a obětí s nimi spojenou, typické stopy, typické vyšetřovací situace a případně na vybrané znaky a zvláštnosti metodiky vyšetřování těchto činů. Ráda bych se zabývala procesní stránkou této problematiky s odkazem na trestní řád a zákony upravující činnost kompetentních orgánů k odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství a zohlednila tak, jak tyto zákonem způsobem získávají informace a důkazy o prostituci a kuplířství. Pro lepší představu o těchto postupech tedy nejprve přiblížím metodiku vyšetřování sexuálních trestných činů obecně.

2 Pojmy prostituce a kuplířství

Na prostituci se dá pohlížet z různých hledisek, a mnoho autorů uvádí různé definice. Jejich výčet by byl příliš rozsáhlý a stěží bych je všechny zachytila. Proto uvádím alespoň jednu z nich. Na prostituci (z latinského „prostituere“) je možné pohlížet jako na hanebný život nevěstek a zákupných žen, které se takto zprošťují veškeré lidské důstojnosti, když oplzlý obchod se svým tělem vedou.¹ Nelze si nepovšimnout negativního nádechu a pro nás již zastaralých pojmů definice, jak jí citovaný slovník uvádí, přestože byl tento vydán relativně nedávno, roku 1867. Pokusím-li se o stručnou definici pojmu jak jej sama chápu, pak při prostituci prostituující osoba jako „prodejce“ nabízí své sexuální služby, které zákazník podle předem smluvené odměny náležitě hradí. Také označení prostituce jako „nejstaršího řemesla světa“, je zajisté každému známo.

Kuplířství, také svodnictví (z lat. lenocinium), bylo poprvé rakouským trestním zákoníkem z roku 1852 upraveno jako trestný čin proti veřejné mravopochestnosti, který spočívá v úmyslném zprostředkování nebo podporování smilstva jiných osob.²

¹ RIEGER, František, Ladislav, MALÝ, Jakub. *Slovník naučný*. 2. Vydání. Praha: I.L.Kober, 1867. s. 1006.

² POHORA, G. *Ottův slovník naučný: Encyklopaedie obecných vědomostí*. Praha: J. Otto, 1903. s. 787.

3 Právní úprava prostituce a kuplířství

3.1 Prostituce

Úvodem bych ráda zmínila druhy přístupů zákonodárců k trestné činnosti, ke které se má práce vztahuje, a také přístup samotné České republiky, jak vyplývá z právní úpravy v právním řádu České republiky. Z hlediska teoretického dělení rozlišujeme tři přístupy státu k prostituci. Reglementaci, represi a abolicí. Při reglementačním přístupu se stát staví do role „pasáka“, jak jest tvrzeno odpůrci tohoto přístupu. Stát se snaží o „kontrolu“ prostituce, čím ji prakticky spoluorganizuje. Legalizací prostituce získává stát možnost tuto činnost zdanit. Stát tak vytváří průhledné prostředí, které již není více zájmem organizovaného zločinu. Při represivním přístupu je prostituce zakotvena v právním řádu státu jako trestný čin, neboť je zákonodárcem považována za společensky nežádoucí. Tedy je-li provozována, tak pouze ilegálně. Dochází k postihu osob prostituujících, zákazníků, či obou těchto skupin. Při třetím přístupu, aboličním, se stát ve své právní úpravě zaměřuje na doprovodné jevy s prostitucí spojené. Prostituci nezakazuje, ani nepovoluje.³

Aboličnímu přístupu odpovídá legislativní úprava v České republice. Prostituce není v trestním zákoníku jako trestný čin upravena, proto vlastní, dobrovolné poskytování prostituce není možné trestně postihovat. Je však možné postihovat některá jednání s prostitucí související, jsou-li zakotvena v trestním zákoníku jako trestné činy. Jejich příkladný výčet uvádím níže. Další možnost postihu jednání s prostitucí souvisejících je svěřena do rukou obcí, které mohou, podle § 10 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, vydat v samostatné působnosti obecně závazné vyhlášky (dále jen „OZV“) k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. V ustanovení §10 příslušného zákona je zakotveno takto: „Zejména smí stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány“ (a tedy kde a kdy smí případně k prostituci dojít, anebo kde je tato činnost zakázána) a v témže ustanovení dále „k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí“ (což je možné vztáhnout na znečištění těchto prostranství například odhozenými kondomy). Při porušení takto vydané vyhlášky smí být jednání podle § 46, odst. 2 a 3, zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích postíženo jako přestupek a smí být uložena pokuta ve správním řízení až do výše 30 000 Kč. Mnoho obcí tuto možnost úpravy pochopitelně využilo.

³ *Prevence kriminality – zahraniční přístupy ke řešení problémů s prostitucí souvisejících* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2000 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/priority/prostituce2/pril2.html>>.

S prostitucí souvisí také protiprávní jednání v zákoně o přestupcích uvedená jako přestupky proti veřejnému pořádku. Mezi těmito přestupky zejména porušení jednání spočívající v neuposlechnutí výzvy úřední osoby, porušení nočního klidu, vzbuzení veřejného pohoršení, znečištění veřejného prostranství.

Vedle OZV může ke ztížení provozování prostituce přispět také zákon č. 361/2000 Sb., o pozemních komunikacích, ve kterém lze stanovit zákazy zastavení v inkriminovaných místech, kde je provozována veřejná prostituce. Při porušení zákazu se řidič může dopustit přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu.

Mezinárodními úmluvami upravujícími tuto problematiku jsou zejména:

„*Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob*“, je mnohostrannou smlouvou, která nebyla ve Sbírce zákonů vyhlášena. Smluvní státy zavazuje k potrestání těch, kdo využívají prostituce druhé osoby, a to i s jejím souhlasem, kdo provozují, spravují či financují veřejné domy, těch, kdo vědomě pronajímají nebo najímají budovu za účelem provozování prostituce, a také těch kdo se o uvedené jednání pokusí, či se ho účastní. Úmluva vstoupila v platnost ke dni 25. 7. 1951, a Česká republika k ní přistoupila 14. 3. 1958. Tato úmluva stanoví pro smluvní státy závazek ke zrušení všech zákonů a dalších právních úprav, podle kterých jsou osoby provozující prostituci či z jejího provozování podezřelé, nuceny se podrobovat speciální registraci, musí mít speciální průkaz či podléhají speciálnímu dozoru nebo ohlašovací povinnosti.⁴ Od této úmluvy by byla nucena Česká republika odstoupit, rozhodl-li by se zákonodárce České republiky k přijetí speciálního zákona o regulaci prostituce. Takový zákon („zákon o regulaci prostituce“), byl předložen parlamentu vládou v roce 2005 za současného návrhu vypovězení Úmluvy. Avšak vypovězení Úmluvy Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky odmítla, a tudíž bylo nadále bezpředmětné zabývat se uvedeným návrhem zákona. Podle některých názorů se v Úmluvě jedná o přežitou úpravu, a oblasti v ní upravené jsou upraveny v aktuálnějších a modernějších mezinárodních dokumentech.

„*Úmluva o právech dítěte*“, která byla přijata 20. 11. 1989 v New Yorku a v platnost pro ČSFR vstoupila dne 6. 2. 1991. Ve svém článku 34 Úmluva výslovně stanoví, že: „Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se zavazují chránit dítě před všemi formami sexuálního vykořisťování a sexuálního zneužívání, k zabezpečení tohoto závazku státy zejména přijímají nezbytná vnitrostátní, dvoustranná a mnohostranná mezinárodní opatření k zabránění:

⁴ *Problematika prostituce* [online]. Městská část Praha 1, 2007 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <http://www.google.cz/#hl=cs&client=psy-ab&q=problematika+prostituce&pbx=1&coq=problematika+prostituce&aq=f&aqi=g1&aql=&gs_sm=3&gs_upl=997948110244891011024598148415717151341122411624410.5.32.7.7.1.1.116810&gs_l=serp.3..0.997948110244891011024598148415717151341122411624410j5j32j7j7j1j1j116810&bav=on.2.or.r gc.r pw.r qf.cf.osb&fp=b5902df68c3afebf&biw=1280&bih=685>.

- a) svádění nebo donucování dětí k jakékoli nezákonné sexuální činnosti,
- b) využívání dětí k prostituci nebo k jiným nezákonným sexuálním praktikám za účelem finančního obohacování,
- c) využívání dětí v pornografii a při výrobě pornografických materiálů za účelem finančního obohacování.⁵

„Úmluva o potlačení obchodu s děvčaty“ ze dne 4. 5. 1910 ve spojení s vyhláškou ministra zahraničí, č. 160/1922 Sb.,

„Mezinárodní úmluva o potírání obchodu s ženami a dětmi“ č. 123/1924 Sb.,

„Mezinárodní úmluva o potlačování obchodu s necudnými publikacemi a jejich rozšiřování“ č. 96/1927 Sb.⁶ Shrnutí těchto smluv jsem, jak předpokládám, čerpala z neoficiální internetové stránky, která slouží zákazníkům k zisku informací zejména o pražských privátech.

„Doporučení výboru ministrů Rady Evropy číslo R (91) 11 o sexuálním využívání, pornografii, prostituci, jakož i o nedovoleném obchodování s dětmi a mladistvými“.

Podle ustanovení § 3 odst. 3 písm. p), zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání není živností nabízení či poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb. Prostituce tedy není živnost, jako živnost ji nelze povolit a živnostenské úřady ji tedy nemohou ani kontrolovat. V provozovnách, ve kterých jsou provozovány živnosti, Česká obchodní inspekce provádí kontrolu poctivosti prodeje.

3.2 Kuplířství

Samotná prostituce není podle trestního zákoníku trestná, neboť tento se o ní nezmiňuje. Ovšem jednání spočívající v tom, že pachatel jiného přiměje, ho zjedná, zláká, svede k provozování prostituce anebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, již trestné je. Při uvedených jednáních pachatel naplňuje skutkovou podstatu trestného činu kuplířství, jak je zakotveno v ustanovení § 189 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. K tomu napomohla také úprava v zákoně č. 241/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí, která zakazuje a trestá zřizování a udržování nevěstinců podle ustanovení trestního zákona o trestném činu kuplířství. Veřejné domy („bordely, nevěstince“) jsou proto provozovány pod zástěrkou barů nebo ubytovacích služeb. Podle tohoto zákona o potírání pohlavních nemocí má dále státní správa povinnost postarat se o zřízení ústavů, ve kterých se dostane řemeslným prostitutkám dočasného útulku a příležitosti k nápravě, bude-li třeba. Dalším trestným činem, úzce s prostitucí souvisejícím je trestný čin prostituce ohrožující mravní vývoj dětí, podle ustanovení § 190 odst. 1

⁵ Dokumenty OSN, Úmluva o právech dítěte [online]. Informační centrum OSN v Praze, 2005 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/>>.

⁶ Zákony [online]. Kurtizány.net, [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://www.kurtizany.net/#>>.

trestního zákoníku, které se dopustí: „kdo provozuje prostituci v blízkosti školy, školského nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno nebo určeno pro pobyt nebo návštěvu dětí“ a podle odst. 2 trestního zákoníku, „kdo organizuje, střeží nebo jiným způsobem zajišťuje provozování prostituce v blízkosti školy, školského nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno nebo určeno pro pobyt nebo návštěvu dětí.“ Předchozí úprava zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona o tomto trestném činu nehovořila. Jedná se tedy o poměrně nově zakotvený trestný čin z roku 2009.

V neposlední řadě úzce souvisí s prostitucí také trestný čin obchodování s lidmi uvedený v ustanovení § 168 trestního zákoníku, který se v souvislosti s výší trestní sazby řadí k závažným formám trestné činnosti. Podle ustanovení § 168 odst. 1 trestního zákoníku se tohoto činu dopustí ten, kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje nebo vydá dítě, aby ho bylo jiným užito k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla anebo kdo z takového jednání kořistí. Stejně bude podle odstavce 2 příslušného ustanovení potrestán, kdo jinou osobu než dítě za použití násilí, pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy nebo lsti anebo zneužívaje jejího omylu, tísně nebo závislosti, přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje nebo vydá, aby jí bylo jiným způsobem užito k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla anebo kdo kořistí z takového jednání. Z uvedeného je zřejmé, že jak čin kuplířství, tak trestný čin obchodování s lidmi k sobě mají velmi blízko a často spolu jdou ruku v ruce. Páchány bývají mnohdy celými organizovanými zločineckými skupinami, přičemž výklad tohoto pojmu nalezneme v ustanovení § 129 trestního zákoníku v tomto znění : „Organizovaná zločinecká skupina je společenstvím více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, která je zaměřena na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti.“ Dopustí-li se pachatelé trestných činů kuplířství či obchodování s lidmi v rámci organizované skupiny, je jim ukládán trest odnětí svobody delšího trvání, než jak je uveden v základních skutkových podstatách příslušných trestných činů.

3.3 Trestná činnost související s prostitucí a kuplířstvím

Prostituci doprovází celá řada dalších trestných činností v trestním zákoníku upravených, kupříkladu ohrožení pohlavní nemocí podle ustanovení § 155, zbavení a omezování svobody podle ustanovení § 170 a § 171, zavlčení podle ustanovení § 172, vydírání podle ustanovení § 175 a útisk podle ustanovení § 177, sexuálním nátlakem podle ustanovení § 186, pohlavním zneužitím podle ustanovení § 187, šíření pornografie podle ustanovení § 191, trestný čin výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle ustanovení § 192, zneužití dítěte k výrobě pornografie podle ustanovení § 193, ohrožování výchovy dítěte podle ustanovení § 201, svádění

k pohlavnímu styku podle ustanovení § 202, krádež podle ustanovení § 205 (tzv. „uspávačky“), legalizace výnosů z trestné činnosti podle ustanovení § 216, drogová trestná činnost, a další.

4 Právní úprava prostituce ve vybraných evropských státech

Na úrovni Evropské unie (dále „EU“) prostituce není regulována a její úprava je tedy ponechána jednotlivým státům EU. Nelegální je prostituce v Irsku, Polsku, Švédsku a Litvě. Kriminalizovaná naopak není v Itálii, Luxemburgu, Portugalsku, Finsku, Francii, Belgii, Španělsku, ovšem nucení k ní je nelegální. V České republice a Estonsku nejsou konkrétní zákony upravující problematiku prostituce. Profesí je prostituce v Rakousku, Nizozemí, Německu.

4.1 Švédsko

Ve Švédsku je zákaz prodeje „bílého masa“ stejně trestuhodný jako jeho nákup, podle „Zákona o zákazu nakupování sexuálních služeb“. Tuto právní úpravu přijalo Švédsko na počátku roku 1999 poté, co se nechalo inspirovat názory a odlišným postojem (od většiny evropských právních úprav) političky Marianne Eriksson, členky Evropského parlamentu v roce 1995, která navrhla, aby členské státy trestaly místo poskytovatele sexuálních služeb jejich zákazníky. Zákazníkům lze uložit maximální trest odnětí svobody v délce 6 měsíců. Na první pohled patrnými pozitivy nové právní úpravy, byl pokles pouliční prostituce. Muži v důsledku nové švédské právní úpravy nevyužívají sexuálních služeb lehkově, jak tomu bylo v době předchozí právní úpravy. Pod hrozbou sankce trestu odnětí Marianne Eriksson věří, že příležitostní zákazníci služby přestali využívat nadobro, u stálých zákazníků pravděpodobně ke změně nedošlo, ovšem u těchto se jedná spíše o sexuální devianty. A tak spíše, než že by byla prostituce provozována skrytě, dochází k jejímu exportu do jiných zemí, kupříkladu Německa.⁷

4.2 Itálie

Na základě zákona z roku 1958 s názvem „Zrušení právní úpravy prostituce a boj proti využívání prostituce jiných osob“ je v Itálii zakázáno provozování veřejných domů a žádnými státními orgány není možné provádět registraci prostituujících osob či uložení povinnosti pravidelných, například zdravotnických prohlídek. Podle trestního zákona jsou trestnými doprovodné jevy této trestné činnosti: navádění k prostituci, navádění k prostituci ženských potomků, manželek a sester, obchodování se ženami atd.⁸

Samotná prostituce v Itálii jak jsem uvedla výše, není kriminalizovaná. Ráda bych uvedla příklad pokusu boje s prostitucí v Itálii, kdy cesty kolem italského Trevisa byly léta zaplavovány

⁷ KUBCOVÁ, Šárka. *Sborník z kongresu Pardubice 2008 – Švédsko a prostituce* [online]. Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu, 6. března 2012 [cit. 6. března 2012]. Dostupné na <<http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cisloclanku=2008102606>>.

⁸ *Prevence kriminality – zahraniční přístupy ke řešení problémů s prostitucí souvisejících* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2000 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/priority/prostituce2/pril2.html>>.

prostitutkami, a v důsledku toho byly kolem těchto cest umístěny značky „Attenzione Prostitute“, viz. Příloha č. 1. Podle tvrzení kritiků bylo a nejspíš nadále je (nepodařilo se mi nalézt aktuální informace o stavu dopravního značení v současnosti) značení prostitutkám ku prospěchu, neboť klienti tak budou pouze lépe informováni, kde je možné služby prostitutek vyhledávat.⁹

4.3 Francie

Ve francouzské právní úpravě je uvedeno, že osoba není pro provozování prostituce trestná, ale proces lákání klienta již postihován je. Podle našeho výkladu je tedy francouzská legislativa v přístupu k prostituci spíše represivní, neboť bez lákání klienta lze prostituci jen stěží provozovat. Dále jsou trestány jevy prostituci doprovázející. Úprava trestného činu kuplířství se podle francouzského trestního řádu vztahuje:

- na osoby vědomě bydlící s prostituující osobou,
- na osoby, které jsou si při prodeji objektu vědomy jeho budoucího užití k prostituci,
- na manžela, který přijme prostředky získané z prostituce manželky.¹⁰

Francie chce v současné době prostituci vymýtit, a proto jsou v blízké době očekávány legislativní změny, zejm. podle švédského vzoru, který francouzské zákonodárce inspiroval. Změna by měla spočívat zejména v trestání zákazníků prostituujících osob. Zda je tento přístup účinný a nedojde-li jen k přeměně ve skrytou formu prostituce, jsou sporné názory. Snad jen čas a výzkumy ohledně této trestné činnosti umožní dojít k jednoznačnějšímu názoru.¹¹

4.4 Rakousko a Holandsko

Zaujímají k prostituci podobný postoj, je pro ně typický reglementační přístup, výše charakterizovaný.

4.4.1 Rakousko

Spolkové zákony Rakouska určují jeho celonárodní přístup k prostituci, zatímco jednotlivé země si mohou podle svého postoje v souladu s celonárodní úpravou a ústavou libovolně upravit svou situaci.

Celonárodní úprava stanoví trestnými činy kuplířství, obchodování s lidmi, nucení k prostituci a podobnou trestnou činnost. Nad prostituujícími osobami je stanovena povinnost

⁹ *Prostitutky mají v Itálii vlastní dopravní značku* [online]. iDNES.cz, 10. dubna 2010 [cit. 6. března 2012]. Dostupné na <http://auto.idnes.cz/prostitutky-maji-v-italii-vlastni-dopravni-znacku-f8l-automoto.aspx?c=A100407_173622_automoto_fdv>.

¹⁰ *Prevence kriminality – zabránění přístupů k řešení problémů s prostitucí souvisejících* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2000 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/priority/prostitute2/pril2.html>>.

¹¹ *Francie chce vymýtit prostituci. Bude trestat klienty, kteří hledají sexuální služby*. [online]. iHNED.cz, 7. prosince 2011 [cit. 6. března 2012]. Dostupné na <<http://zpravy.ihned.cz/svet-evropa/c1-54022710-francie-chce-vymytit-prostituci-bude-trestat-klienty-keri-hledaji-sexualni-sluzby>>.

zdravotního dozoru. Před započítím činnosti, a poté pravidelně se prostituující osoby podrobují úřední lékařské prohlídce. Také mají povinnost mít při své činnosti stále u sebe průkaz, který na výzvu okresnímu správnímu úřadu (úřad, který průkaz také vystavuje) či bezpečnostní službě předkládají.¹²

4.4.2 Holandsko

Novou právní úpravou v roce 2000 došlo ke zrušení obecného zákazu nevěstinců a legalizaci některých forem prostituce. Prostřednictvím této úpravy má dojít zejména k naplnění cíle stanovit jasnou hranici mezi legální a nelegální prostitucí (zejména nucená prostituce, dětská prostituce, a postih klientů prostitutek ve věku od 16 do 17 let). Mezi šesti jinými hlavními cíli nové právní úpravy lze spatřovat tyto¹³:

- „dostat pod kontrolu a regulovat dobrovolnou prostituci skrze zavedení metody licencí na komunální úrovni,
- zlepšit potírání nucené prostituce,
- chránit děti před sexuálním zneužíváním,
- chránit prostitutky, jejich situaci,
- oddělit prostituci od jevů vztahujících se k trestné činnosti,
- omezit rozsah prostituce, která je provozovaná prostitutkami s ilegálním pobytem, který jim neumožňuje legální zaměstnání v Holandsku.“¹⁴

Holandským centrem pro výzkumy, založeném Ministerstvem spravedlnosti (dále jen „WODC“), je prováděn výzkum a hodnocení této stále poměrně nové metody přístupu k prostituci. V dokumentu z roku 2006 uveřejněném tímto výzkumným a dokumentačním centrem byly v jeho závěru uvedeny k vyhodnocení efektivity nového legálního přístupu tyto informace:

Ve studii byly obsaženy informace k pěti z šesti cílů výše uvedených, a rozvedeno jak dochází k jejich naplňování: K prvnímu cíli lze říci, že se stále vyskytují nepovolená zařízení, ve kterých je provozována prostituce, byť v menším rozsahu. Ohledně zlepšení potírání nucené prostituce lze uvést, že se zvýšila kontrola místních předpisů a pravidel. Cíl, jehož jádrem je ochrana dětí před sexuálním zneužíváním se začíná naplňovat alespoň v tom směru, že se zdá, že došlo ke zvýšení povědomí o možném zneužívání, a ani mezi nezletilými prostituujícími osobami nebylo zaznamenáno mnoho případů. Pro oddělení prostituce od jevů, které se vztahují k trestné

¹² *Prevence kriminality – zahraniční přístupy k řešení problémů s prostitucí souvisejících* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2000 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/priority/prostituce2/pril2.html>>.

¹³ *Prostituce- výzkumy* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2010 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/prostituce-vyzkumy.aspx>>.

¹⁴ Tamtéž.

činnosti, není vývoj, pokud jde o spojení s trestnými jevy jistý. K poslednímu z cílů úprava uvádí, že pravděpodobně došlo také k poklesu prostituuujících osob s ilegálním pobytem.¹⁵

¹⁵ BIESMA, S., STOEP, R., van de, NAAYER, H., BIELEMAN, B., *Evaluation of lifting the ban on brothels; illegal prostitution – summary* [online]. Wetenschappelijk Onderzoek – en Documentatiecentrum. Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2006 [cit. 25. října 2008]. Dostupné na <<http://english.wodc.nl/onderzoeksdatabase/1204c-evaluatie-opheffing-bordeelverbod-deelproject-3.aspx>>.

5 Orgány kompetentní k prověřování, odhalování a vyšetřování prostituce a kuplířství

5.1 Obecní policie

Jak je stanoveno v ustanovení § 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, smí obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou zřídit či zrušit obecní policii jako orgán obce. Pro město Český Těšín můžeme konkrétně hovořit o Městské policii Český Těšín (dále jen „Městská policie ČT“), která svým jménem vstupuje do práv a povinností vymezených obecně závaznou vyhláškou č. 1/1992, o zřízení Městské policie Český Těšín, vždy však jako součást města Českého Těšína bez vlastní právní subjektivity. Podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona o obecní policii spolupracuje Městská policie ČT v rozsahu stanoveném v zákoně o obecní policii nebo zvláštním právním předpisem s Policií České republiky.

Také v následujících prvotních ustanoveních zákona o obecní policii, konkrétně v ustanovení § 2 je stanoveno, že obecní policie je oprávněna k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a k plnění dalších úkolů podle tohoto či zvláštního zákona a v souvislosti s prostitucí zejména dohlíží na dodržování OZV obcí, podílí se v rozsahu stanoveném tímto či zvláštním zákonem na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, podílí se na prevenci kriminality, odhaluje přestupky a jiné správní delikty, jejichž projednávání je v působnosti obce, atd. Je tedy na místě jak jsem již výše uvedla připomenout, že pro město Český Těšín vznikla v souvislosti s prostitucí úprava v obecně závazné vyhlášce č. 6/2007, o zákazu nabízení a poskytování sexuálních služeb na veřejných prostranstvích.

Obecní policie není podle trestního řádu kompetentní k úkonům souvisejícím s trestním stíháním, avšak Městská policie ČT může svou spoluprací s Policií ČR alespoň přispět k jejich odhalení a následnému trestnímu stíhání. Za spolupráce Městské policie ČT byl trestný čin kuplířství v souvislosti s Českým Těšínem a obcí Chotěbuz vyšetřován naposledy před deseti lety, jak jsem se dozvěděla na základě interview s příslušníkem Městské policie.

5.2 Policie České republiky

Základním právním předpisem, upravujícím zejména činnost a postupy Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“) je zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Ten ve svém ustanovení § 2 stanoví: „Policie slouží veřejnosti, a jejím úkolem je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými

předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu“.

Mezi nejdůležitějšími a nejpraktičtějšími ustanoveními zákona o Policii ČR vztahujícími se k předmětné problematice prostituce a trestnému činu kuplířství jsou zejména tato:

- Ustanovení § 18 upravuje možnost vyžadovat věcnou a osobní pomoc od obecní policie, zejména jde-li o potřebné podklady a informace včetně osobních údajů.
- Ustanovení § 60 zahrnuje obecnou úpravu o zpracovávání informací policií.
- Ustanovení § 61 upravuje možnost policie požadovat potřebné vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele, či vypátrání hledané nebo pohřešované osoby anebo věci. Bude-li to potřebné, uvedenou osobu je možné vyzvat, aby se dostavila na určené místo k sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení. Nedostaví-li se, může být předvedena.
- Ustanovení § 62 hovoří o pořizování záznamů.
- Ustanovení § 63 vymezuje pojem prokázání totožnosti, a také oprávnění policisty vyzvat k prokázání totožnosti. Takto může policista učinit zejména u osob podezřelých ze spáchání trestného činu či správního deliktu, od nichž je požadováno vysvětlení, atd.
- Podle ustanovení § 66 může policie v potřebném rozsahu pro plnění konkrétního úkolu požadovat od správce či zpracovatele evidence poskytnutí informací z evidence provozovaného na základě jiného právního předpisu, zejména informace z evidence občanských průkazů, cestovních dokladů, atd.
- V souvislosti s odhalováním a šetřením přestupků je podle ustanovení § 67 policie oprávněna vyžadovat výpis z evidence Rejstříku trestů, odborné lékařské vyšetření, oprávněna provést ohledání místa přestupku, atd.
- Podle ustanovení § 69 před zahájením úkonů trestního řízení policista z vlastní iniciativy nebo na základě podnětu jiné osoby či orgánu za účelem získání poznatků o trestné činnosti za využití oprávnění a prostředků v tomto zákoně uvedených vyhledává, odhaluje, a je-li to potřeba, dokumentuje skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin. V rámci činnosti podle 1. věty má povinnost předcházet trestné činnosti.

V ustanovení § 12 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen trestní řád) je stanoveno, že policejními orgány se rozumí útvary Policie České republiky a další. Přičemž policejní orgán, společně se soudem a státním zástupcem jsou orgány činnými v trestním řízení, jejichž činnost prostupuje celým tímto zákonem a zde je jejich činnost rovněž upravena. Vzhledem k Policii ČR a dané problematice se pro prověřování, odhalování a vyšetřování této

trestné činnosti jedná zejména o úkony uvedené v kapitole, která hovoří obecně k metodice vyšetřování sexuálních trestných činů.

Je tedy možné shrnout, že zejména k odhalování prostituce postupují obecní a státní policie ve vzájemné spolupráci podle úpravy v příslušných OZV.

5.2.1 Činnost podle organizačního uspořádání Policie ČR

Z organizačního hlediska lze v rámci činnosti Policie České republiky uvést Policejní prezidium České republiky, Úvary policie s celostátní působností¹⁶, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajského ředitelství, které vyjmenovává ustanovení § 6 zákona o Policii ČR. Jelikož se ve své práci konkrétně věnuji úpravě v místě mého trvalého bydliště, tedy Českému Těšínu, ze čtrnácti krajských ředitelství policie bych konkrétně zmínila Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje, úzce spolupracující s krajskými úřady, se samosprávami obcí a v příhraničních oblastech s policií sousedících států.

Zřejmě nejvýznamnější činnost v souvislosti s trestným činem kuplířství a prostitucí samotnou zastává Útvar pro odhalování organizovaného zločinu - služba kriminální policie a vyšetřování (dále jen „ÚOOZ SKPV“ či jen „ÚOOZ“), neboť velmi často jsou uvedené jednání páchána právě v rámci organizovaných zločineckých skupin. Jako názorný příklad trestného činu kuplířství v rámci organizované skupiny přikládám případ, který se na základě mimořádného opravného prostředku obviněných – dovolání, dostal v rámci soudního řízení až k Nejvyššímu soudu, přičemž tento byl v neveřejném zasedání odmítnut. Dovolatelé se dovolávali jak nesprávného zjištění skutkového stavu věci, tak průtahů v řízení, nepřiměřenosti trestů atd. Souhlasím však se stanoviskem Nejvyššího soudu a důvody, pro které dovolání obviněných odmítl. Proto rozhodnutí je pravomocným a napadnout jej lze, jak Nejvyšší soud uvedl, již jen obnovou řízení. Ke skutkovému stavu, jak jej zjistil soud v nalézacím řízení, se v případě jednalo o organizovanou skupinu čtyř osob (tři muži a jedna žena), které organizovaly prostituci v nočních podnicích, při pečlivém rozdělení úkolů. Dva hlavní organizátoři společně s družkou jednoho z organizátorů provozovali noční podniky, ve kterých byla pod záminkou pohostinské a ubytovací činnosti provozována prostituce zejména státními příslušnicemi z Ukrajiny a Slovenska. K prostituci byly ženy donucovány pod pohrůžkou násilí, kdy nejméně ve dvou případech bylo násilí také užito. Dívkám bylo nařízeno, jakým způsobem mají prostituci provádět a bylo jim vyhrožováno násilím, když odmítly provádět pohlavní styk bez prezervativu. Dokonce i

¹⁶ Na dopadení pachatelů činů souvisejících s prostitucí mají největší podíl zejména: Útvar pro odhalování organizovaného zločinu a Útvar rychlého nasazení (mající zejména podíl na dopadení pachatelů, kupříkladu když v roce 1998 tento útvar zatkl a rozprášil bulharský mafiánský gang obchodující s drogami, zbraněmi a prostitutí). *Útvar rychlého nasazení. Nejznámější zásahy* [online]. Policie ČR, 2010 [cit. 13. března 2012]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/nejznamejsi-zasahy.aspx>>.

obžalovaná dívkám zbitím vyhrožovala. Jeden z hlavních organizátorů ženy lákal do České republiky za příslibu zisku zaměstnání, vyřizoval jim víza a zajišťoval jejich dopravu do České republiky, ve spolupráci s dalšími osobami, zejména dalším pachatelem, který ženy převážel do České republiky osobními automobily, za vědomí, že ženy budou nuceny vykonávat v České republice prostituci. Takto bylo zlákáno, najato a dopraveno do České republiky několik desítek žen a obžalovaní získali jednáním částku ve výši 1 400 000,- Kč.¹⁷

V rámci organizační struktury ÚOOZ působí Odbor obchodu s lidmi a nelegální migrace a v rámci území místně příslušných krajů jednotlivé expozitury (detašovaná pracoviště) ÚOOZ SKPV, pro Moravskoslezský kraj konkrétně expozitura v Ostravě.¹⁸ ÚOOZ SKPV ovšem nemůže poskytovat aktuální informace o organizovaném zločinu, neboť by zcela ztrácelo smysl poskytnout veřejnosti a zejména těm, kteří se na organizovaném zločinu podílejí, jakými operativními informacemi tento útvar disponuje a na čem v současné době pracuje.¹⁹ Na druhou stranu se mi zdá činnost tohoto a jím podobným útvarům veřejnosti neprůhlednou, a tak se musíme spoléhat na činnost útvaru ministerstva - Inspekci policie, jejímž úkolem je vyhledávat, odhalovat, a prověřovat skutečnosti, které nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je právě policista nebo zaměstnanec policie, jak stanoví zákon o Policii České republiky ve svém ustanovení § 103. Útvary Inspekce policie tak mohou provádět kontrolu před protizákonným jednáním v těchto i jiných útvarech k jednání osob policistů či zaměstnanců policie.

Vzhledem k prostituci, trestnému činu kuplířství a souvisejícímu trestnému činu obchodování s lidmi lze vytýčit hlavními úkoly ÚOOZ SKPV, zejména:

- Získávání, soustředování, uchovávání, analýza a využívání informací pro boj s organizovaným zločinem důležitých.
- Odhalování, zjišťování a vyšetřování pachatelů v oblasti obchodu s lidmi, násilné trestné činnosti, vydírání a v oblasti zločineckých struktur a jejich aktivit na našem území.

ÚOOZ SKPV šetří, prověřuje a vyšetřuje trestné činy:

- které odhalil vlastním vyšetřováním, spadají-li do jeho působnosti,
- převzaté na základě rozhodnutí ředitele tohoto útvaru,
- převzaté od zpravodajských služeb,
- u kterých to vyžaduje operativní situace,

¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2010, sp. zn. 6 Tdo 1204/2010

¹⁸ *Organizační struktura ÚOOZ SKPV* [online]. Policie ČR, 2010 [cit. 13. března 2012]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/organizacni-struktura-uooz-skp.aspx>>.

¹⁹ ŠLACHTA, Josef. *ÚOOZ SKPV – Víťám vás na stránkách Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu* [online]. Policie ČR, 2010 [cit. 14. března 2012]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/vitam-vas-na-strankach-utvaru-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu-570688.aspx>>.

- příkázané rozhodnutím nadřízeného vedoucího pracovníka či státního zástupce,
- a ty, které byly v rámci organizované či pokračující trestné činnosti spáchány na území více krajů či s mezinárodním prvkem, spadají-li do gesce útvaru.²⁰

Zejména v devadesátých letech, když se náš stát stal tranzitní zemí, došlo k nárůstu organizovaného zločinu. Jednou z jeho podob je i organizování prostituce a obchodu s lidmi.

Informace ze zpráv ÚOOZ SKPV k problematice obchodu s lidmi zpřístupněné v rozmezí informací, jejichž uveřejnění shledal ÚOOZ SKPV z taktického hlediska vhodným:

Ze zprávy o činnosti ÚOOZ SKPV z roku 2007 vyplývá, že aktivity skupin organizovaného zločinu jsou v případech obchodování s lidmi za účelem komerčního sexuálního zneužívání trvale rozsáhlé. V této a s ní souvisejících trestných činnostech dochází ke zdokonalování metod páchání, legalizaci výnosů a dalších.

Příkladem lze uvést zejména tyto zjištěné trestné činnosti:

- v roce 2004 byly zjištěny výrazné aktivity vietnamské komunity na našem území v oblasti organizované prostituce,
- monitorovány byly také aktivity modelingových agentur ve skutečnosti provádějících eskortní služby, směřující do všech zemí světa,
- převážně ve velkých městech a příhraničních regionech s vysokou nezaměstnaností, kde je také mnoho nočních erotických podniků se soustředí obchodování se ženami, popř. s dětmi,
- zaznamenán byl také nárůst trestné činnosti organizované romskými zločineckými organizacemi při obchodování s bílým masem, provozování erotický podniků atd., přičemž proniknout do těchto organizací, které jsou obvykle rodinnými klany je velmi obtížné.²¹

Ze zprávy o činnosti ÚOOZ z roku 2008 vyplývá, že k obchodování s lidmi nejčastěji dochází ve spojitosti s komerčním sexuálním zneužíváním a užitím k prostituci anebo za účelem nucených prací. K první této skupině byla trestná činnost zjištěna nejčastěji v prostředí nočních erotických klubů, „privátů“, a při eskortním servisu. Četnost těchto případů má spíše ustálenou tendenci, a spíše než formou násilí jsou tyto páchány jednáním spočívajícím zejména ve využití omylu, použití lsti, zneužití tísně či závislosti obětí. Využívány jsou také služby modelingových a zprostředkovacích agentur prostřednictvím internetu, což v praxi znamená nabídku sexuálních služeb u nás, i do zahraničí, zejména států Evropské unie.

²⁰ ÚOOZ SKPV – Činnost útvaru a jeho úkoly [online]. Policie ČR, 2010 [cit. 14. března 2012]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/cinnost-utvaru-a-jeho-ukoly.aspx>>.

²¹ Zpráva o činnosti ÚOOZ SKPV [online]. Policie ČR, 2010 [cit. 14. března 2012]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/zprava-o-cinnosti-uooz.aspx>>.

Ze zprávy o činnosti ÚOOZ z roku 2009 vyplývá, že nedošlo ke změnám ve způsobu páchání trestných činů obchodování s lidmi v oblasti komerčního sexuálního zneužívání či užití k prostituci. Při trestném činu obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování se pachatelé zaměřili zejména na mladé, mnohdy nezletilé dívky, zejména sociálně slabší, z dětských domovů či v ústavní péči, a pod příslibem zajištění pracovní pozice v barech v příhraničních oblastech a zahraničí byly často zláhány a pod pohrůžkou násilí či za jeho užití nuceny k provozování prostituce, ze které pachatelé kořistili. Česká republika se tak stala zdrojovou zemí pro Rakousko, SRN, Švýcarsko. Naopak zdrojovou zemí pro Českou republiku se staly dívky z Ruské federace, Slovenska a Ukrajiny. V důsledku celosvětové ekonomické krize si svou pozici na trhu udržela především privátní prostituce, jejíž ceny za služby byly podstatně nižší než ceny v nočních erotických klubech, jejichž množství se v důsledku vyšších cen zejména v příhraničních oblastech snížilo.

Poslední v současnosti uveřejněnou zprávou je zpráva o činnosti ÚOOZ za rok 2010, ze které vyplývá, že ani oproti roku 2009 nedošlo ve způsobu páchání trestné činnosti obchodování s lidmi za účelem komerčního sexuálního zneužívání či užití k prostituci k výrazným změnám. Podle předpokladů došlo k rozvoji zejména v poskytování sexuálních služeb prostřednictvím modelingových agentur a agentur nabízejících společnosti prostřednictvím internetu v tuzemsku i do zahraničí. V tomto období nabývá účinnosti nový zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve kterém se úprava vztahující k dané problematice tolik neliší a o nové skutkové podstatě prostituce ohrožující mravní vývoj dětí podle ustanovení § 190 je již uvedeno výše. Nově se mezi prostituujícími osobami objevily státní příslušnice Nigérie, ze strany zákazníků vzrostla poptávka po dívkách pocházejících z exotických zemí z oblasti Latinské Ameriky. Podle původu prostituujících osob byly pro Českou republiku jako cílovou klasicky zaznamenány již klasicky dívky z Ruské federace, Slovenska či Ukrajiny jako zdrojové země, naopak Česká republika zůstává zdrojovou zemí pro Rakousko, Spolkovou republiku Německo a Švýcarsko.²²

²² Zpráva o činnosti ÚOOZ SKPV [online]. Policie ČR, 2010 [cit. 14. března 2012]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/zprava-o-cinnosti-uooz.aspx>>.

6 Obecně k metodice vyšetřování sexuálních trestných činů

6.1 Kriminalistická charakteristika

Podíl sexuálních trestných činů na celkové kriminalitě u nás není až tak značný, přesto patří sexuální trestné činy mezi nejnebezpečnější trestné činy. Je to dáno tím, že oběti při nich mnohdy utrpí závažné újmy na zdraví, při kterých dochází často k narušení psychického a sexuálního vývoje obětí, s morálními, sociálními a materiálními újmami. Rozsah i důsledky újmy způsobené obětím lze jen stěží odhadnout. Sexuální trestné činy jsou páčány pro potřebu uspokojování pohlavního pudu pachatele.

Mezi sexuální trestné činy řadíme zejména ty, které trestní zákoník ve své III. hlavě zvláštní části označuje jako trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti.²³ Jedná se tedy o trestné činy: znásilnění podle ustanovení § 185, sexuálního nátlaku podle ustanovení § 186, pohlavního zneužití podle ustanovení § 187, soulož mezi příbuznými podle ustanovení § 188, kuplířství podle ustanovení § 189, prostituce ohrožující mravní vývoj dětí podle ustanovení § 190, šíření pornografie podle ustanovení § 191, výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií podle ustanovení § 192 a zneužití dítěte k výrobě pornografie podle ustanovení § 193. Z těchto nejzávažnějšími a nejčastějšími jsou trestné činy znásilnění a pohlavního zneužití, o kterých se v příslušné literatuře v souvislosti s metodikou vyšetřování sexuálních trestných činů z teoretického hlediska hovoří nejčastěji.²⁴

V posledních letech dochází k většímu výskytu trestných činů v souvislosti s provozováním prostituce, zejm. organizování dětské prostituce a pornografie kriminálním podsvětím.²⁵

6.1.1 Způsob páčání sexuálních trestných činů

Klasifikace těchto trestných činů je závislá na osobě pachatele, a především na oběti činu, charakteru jejich vzájemných vztahů, na místě, době, přípravě činu, na způsobu napadení a obrany. Klasifikujeme-li způsob páčání na základě věku pachatele a oběti, můžeme při tomto dělení rozlišit sexuální trestné činy páčané mezi dospělými, mezi dospívající mládeží a na mládeži.

a) Sexuální trestné činy páčané mezi dospělými

Tedy jak pachatel, tak oběť jsou již starší osmnácti let. Nejčastěji se setkáváme s těmito kriminalistickými situacemi:

²³ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Vydavatelství Naše vojsko, 1994. s. 236.

²⁴ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 460.

²⁵ Tamtéž

Pachatel svou obět' zná a má s ní určitý vztah, ať už přátelský, pracovní, rodinný či milenecký, kterého využívá ke spáchání činu. K dosažení pohlavního styku užije většinou násilí či hrozby bezprostředního násilí, či osobu přivede do stavu bezbrannosti a toho pak využije. Pokud je čin oznámen, může vztah pachatele a oběti vyšetřování buď usnadnit (např. již není třeba po pachateli pátrat) nebo naopak ztížit (např. při ovlivňování svědků).

Pachatel na místech jako jsou například restaurace či diskotéka, se svou obětí naváže povrchní známost. Poté, co obět' přijme návrh pachatele ke svezení automobilem, či doprovodu po diskotéce, se pachatel ve vhodném okamžiku pokusí o pohlavní styk. Setká-li se s odporem ze strany oběti, užije násilí či jim bezprostředně hrozí. Obět' si je často v těchto případech své neopatrnosti či přímo provokativního chování vědoma. Proto se mnohdy snaží spáchání činu zapřít.

Pachatel napadá své oběti, aniž by s nimi navázal předchozí kontakt, často za užití brutálního násilí či hrozby zbraní s úmyslem ji použít. Svou obět' vyhledává především na místech, kde se vyskytují osamělé ženy. Pachatel nezdědka využije momentu překvapení a obět' tak nestačí klást odpor.²⁶

b) Sexuální trestné činy páchané mezi dospívající mládeží

Trestné činy páchané mezi dospívající mládeží jsou podle mého názoru z uvedených skupin sexuálních trestných činů nejméně škodlivé. Pachatelé i oběti často naváží úzké citové vztahy, které předčasně probouzí touhu po sexuální zkušenosti. K pohlavnímu styku tak dochází po vzájemné dohodě, často v souvislosti s užitím alkoholu. Pachatelé těchto trestných činů jsou většinou ve věku šestnácti let, věk obětí se blíží hranici patnácti let. Možnými způsoby spáchání jsou například:

K pohlavnímu styku dochází mezi osobami staršími a mladšími patnácti let v rámci „zábav“, často při užití alkoholu.

Mladší dívka se zamiluje do staršího chlapce, udržují spolu známost a po čase zpravidla dojde i k pohlavnímu styku.²⁷

c) Sexuální trestné činy páchané na mládeži

Netroufám si tvrdit, že sexuální trestné činy páchané na mládeži jsou ve svých následcích nejzávažnější. Zajisté i sexuální trestné činy páchané na dospělých obětech mají často fatální následky. Myslím si ale, že děti, které jsou teprve ve vývinu a poznávají svět, se před sexuálními trestnými činy dospělých dokáží bohužel jen těžko chránit a s následky se poté vypořádat. Proto se mi zdá vhodné uvést, že sexuální trestné činy páchané na mládeži jsou velmi škodlivou

²⁶ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 460-461.

²⁷ Tamtéž, s. 461.

trestnou činností. Pachatelé svým jednáním často fatálně naruší psychický vývoj dětí, které se s těmito následky vypořádávají a s sebou si je ponesou po celý svůj život.

Pachatelem je tedy osoba dospělá, oběť je mladší patnácti let. Nejčastějšími znaky způsobu spáchání jsou násilí, hrozba násilí, či přivedení oběti do stavu bezbrannosti. Specifickými znaky způsobu spáchání jsou zejména autoritativní postavení pachatele, závislost oběti na pachateli, získání a zneužití důvěry dětí k dospělým, získání této důvěry nejružnějším dary, či dokonce probuzení sexuální žádostivosti starších dětí ukazováním pornografie apod. V poslední době se rozšiřuje poskytování sexuálních služeb dětí za úplatu.²⁸

Nejčastěji se setkáváme s těmito formami spáchání:

Pachatel využívá svého autoritativního postavení či závislosti oběti k vynucení pohlavního styku (např. rodinné vztahy, příbuzenské a vychovatelské). Při odporu oběti postačí k jeho překonání zpravidla hrozba trestem. Trestnou činnost pachatel zpravidla páchá opakovaně na různých objektech. Mlčenlivost obětí si zajišťuje prostřednictvím her, dárků či peněz.

Pod záminkou žádosti o pomoc, slibem dárků, či peněz vyláká pachatel svou oběť na příhodné místo. Na místě svou oběť zneužije, třeba i za užití násilí k překonání chabého odporu dítěte.

Pachatel si postupně získává důvěru věkově starších dětí, dětem kupuje dárky, zve je k sobě do bytu, zde si s dětmi hraje. Později využívá jejich sexuální zvědavosti a vyvolá jejich sexuální žádostivost, tím že jim umožní zhlédnutí erotických filmů a fotografií, podává jim alkohol. Nakonec děti pohlavně zneužívá.²⁹

Pachatel se s obětí nesnaží o navázání kontaktu, či si získat jeho důvěru. Pouze na dítě ve vhodný okamžik zaútočí a dosáhne ukojení, mnohdy brutálním způsobem.

S rozvojem techniky se rozvinula trestná činnost, při které pachatelé získávají děti k natáčení dětské pornografie nebo k dětské prostituci. Rodiče jsou si nezdědky tohoto faktu vědomi, někteří na ní dokonce vydělávají.³⁰

6.2 Osoba pachatele

Pachatelé mají své zastoupení ve všech věkových skupinách, ovšem násilné delikty sexuálně motivované jsou nejčastěji připisovány mladým psychopatickým mužům ve věku do 30 let. Pro ženy pachatelky je nejtypičtější účast na sexuální trestné činnosti v případech, kde můžeme hovořit o vzájemných vztazích pachatele a oběti. Počet sexuálních deviantů³¹ v případech této

²⁸ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 462.

²⁹ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Vydavatelství Naše vojsko, 1994. s. 236.

³⁰ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 463.

³¹ Sexuální deviance (parafilie) jako psychiatrické a sexuologické označení pro ty varianty konstitučních vlastností sexuality, které jsou v příslušné kultuře považovány za poruchu osobnosti nebo jejichž specifické projevy jsou

trestné činnosti sice nepřevládá, přesto se dopouštějí mnohdy velmi nebezpečných a opakovaných útoků. Často mají sklon k páchání kriminality jiného druhu a jsou tedy častými kriminálními recidivisty.³²

Typické charakteristiky pachatelů zjištěné na základě výzkumů:

Pachatelé jsou rozvedení či svobodní muži, nižšího vzdělání či intelektu, často osoby psychopatické s asociálními a amorálními rysy.

Pachatelé jsou psychosexuálně nevyzrálí mladí muži, mající problémy se sexuální realizací.

Také velmi dobře sociálně a sexuálně adaptovaní muži se dopouštějí sexuálních deliktů pod vlivem situačních faktorů (kupříkladu při partnerském konfliktu).

6.3 Osoba oběti

Osoba oběti má značný význam pro kriminalistickou charakteristiku sexuálních trestných činů, jak už jsme si výše ukázali při dělení této trestné činnosti. Obětmi jsou nejčastěji ženy do 30 let věku (pro pachatele jsou ženy v tomto věku fyzicky atraktivnější a vzhledem ke způsobu svého života a trávení volného času nabízejí pachatelům více příležitostí stát se objektem sexuálních trestných činů) společně s dětmi. Oběti často pochází z „problematických rodin“. Často hraje doprovodnou roli při páchání sexuálních deliktů alkohol, který u pachatele zejména zvyšuje agresivitu a odvahu k činu, u oběti naopak napomáhá ztrátě opatrnosti, schopnosti se bránit.³³

Oběti často oznamují sexuální delikty po delší době, či je neoznamují vůbec. Mají tak svůj podíl na procesu odhalování a vyšetřování těchto činů.³⁴

6.4 Typické stopy

Typickými stopami jsou zejména paměťové stopy ve vědomí obětí, pachatelů a případných svědků. Z materiálních stop stopy biologické (zejména sperma pachatele, získané z výtěru pochvy oběti či ohledáním prádla, krev, vlasy, chlupy, moč a tkáň, nacházející se občas pod nehty obětí). Biologické stopy je možné na základě analýzy DNA využít k individuální identifikaci pachatele. Na základě stop působení (např. násilí na těle oběti, stopy zápasu na místě činu) lze zjistit jednak informace o mechanismu jednání, a také z nich vyplývá možnost určení intenzity útoku pachatele i obrany oběti.³⁵ Roste také význam mikrostopy.

považovány za poruchu chování nebo za neobvyklé. WEISS, Petr. *Sexuální deviace: Klasifikace, diagnostika a léčba*. Praha: Vydavatelství Portál, 2002, str. 10–11.

³² MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 465.

³³ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Vydavatelství Naše vojsko, 1994. s. 237.

³⁴ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 465.

³⁵ Tamtéž, s. 466.

6.5 Typické vyšetřovací situace

Jsou-li vytyčovány zejména k věci samé, tedy zda k trestnému činu došlo či je předstírán, jsou z uvedeného pohledu nejčastějšími zejména tyto vyšetřovací situace:

Zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, o totožnosti pachatele však nelze učinit jednoznačný závěr. Proto jednotlivé policejní útvary veškeré své úsilí soustředí ke zjištění pachatelovy totožnosti, úzce spolupracují, získávají informace k jeho popisu, ke zjištění jeho pohybu a předpokládanému způsobu života, široce využívají kriminalistické evidence.

Zjištěné skutečnosti taktéž nasvědčují o tom, že byl spáchán trestný čin, a dovolují učinit závěr o pachatelově totožnosti. Je tedy možné sdělit určité osobě obvinění, počáteční etapa vyšetřování tak přechází do další fáze.

Objevují se také situace, kdy zjištěné skutečnosti z výpovědi svědka či oznamovatele vzbuzují pochybnosti, zda se trestný čin stal. Proto směřuje počáteční fáze vyšetřování k nalezení dalších relevantních důkazů. Dojde-li vyšetřovatel k závěru, že se skutek stal a je i trestným činem, sdělí určité osobě obvinění.

Kupříkladu na základě přístupu obviněného k okolnostem kladeným mu za vinu a důkazům o nich, lze klasifikovat typické vyšetřovací situace, kdy obviněný trestný čin doznává, popírá, či odmítá vypovídat. Cílem vyšetřování je zjištění skutečného skutkového stavu věci, což u sexuálních deliktů obzvláště nabývá na významu, neboť se nezřídka setkáváme také s křivými obviněními.³⁶

6.6 Vybrané znaky a zvláštnosti metodiky vyšetřování

6.6.1 Zvláštnosti předmětu vyšetřování

V souvislosti se sexuálními trestnými činy, jsou stíhány činy svým charakterem velice rozmanité. Je proto potřeba vyšetřit a dokázat především znaky jednotlivých skutkových podstat, společně se skutečnostmi v ustanovení § 89 odst. 1 trestního řádu uvedené, a také objasnit okolnosti jakými jsou kupříkladu předchozí život pachatele a oběti, prostředí ve kterém vyrůstali, zvyky, psychické a sexuální zdraví. Na základě zjištěných skutečností pak lze odhalit možné důvody pozdního či falešného obvinění, míru viny pachatele a oběti na činu. Také mohou přispět odhalení věrohodnosti zúčastněných a předvídat jejich chování.³⁷

Většina publikací, které jsem měla možnost prostudovat při vypracovávání své práce, se při vymezení zvláštností předmětu vyšetřování zmiňuje zejména o trestné činnosti související s trestnými činy znásilnění a pohlavního zneužívání. Uvedená hlediska se ale k tématu mé práce

³⁶ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 466-467.

³⁷ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Vydavatelství Naše vojsko, 1994. s. 237.

přímo nevztahují, proto se tímto předmětem budu zabývat v části, kde již konkrétně hovořím o trestné činnosti související s prostitucí a o trestném činu kuplířství.

6.6.2 Zvláštnosti podnětů k vyšetřování

Typickými podněty k vyšetřování sexuálních trestných činů jsou oznámení podávaná ze strany občanů (poškozených osob, osob blízkých poškozené/mu - rodiče, manžel, a také svědků) či různých institucí (lékařských zařízení, výchovných a sportovních zařízení, školy). Na základě poznatků operativně pátrací činnosti se podněty k vyšetřování často nevyskytují.

Oznámení jsou podávána bezprostředně po spáchání činu, ale také opožděně či vůbec. To je ovlivněno celou škálou faktorů. Kupříkladu jde o strach ze msty pachatele, z vyšetřování obecně, či z reakce okolí. U dětí hraje roli také nevědomost o trestnosti jednání, strach či stud. Můžeme tedy o sexuálních trestných činech předpokládat značnou skrytost, latenci. K podání falešného oznámení je u sexuálních trestných činů nezdá se, že by motivem msta, strach před odhalením „nevěry“ partnerů.³⁸

6.6.3 Zvláštnosti počátečních úkonů

Pro sexuální trestné činy není okruh počátečních vyšetřovacích a operativně pátracích úkonů vždy stejný. Důležitým ukazatelem pro správný postup je včasné oznámení (s pozdním oznámením se zmenšuje význam ohledání místa činu) a informace zda je pachatel známý či není. Je-li pachatel znám, je vedle ohledání místa činu a zajištění stop velmi důležitý zejména podrobný výslech oběti. Ovšem není-li pachatel znám, veškerá činnost směřuje především k dopadení pachatele, a také zabránění jeho další možné trestné činnosti. Při bezodkladném oznámení navíc dochází k jeho pronásledování po tzv. horké stopě, prohledávání okolí, hledání svědků a dalších operativně pátracích prostředků. Proto podrobný výslech oznamovatele neprobíhá bezprostředně po oznámení, ale je odložen na později.³⁹

Počátečními vyšetřovacími úkony a opatřeními jsou při vyšetřování sexuálních trestných činů zejména tyto:

Výslech oznamovatele poškozené osoby

Často je poškozená osoba jediným očitým svědkem sexuálního trestného činu. Je proto potřeba taktně provést detailní výslech o všech skutečnostech, který umožní získané informace prověřit a zjistit tak věrohodnost výpovědi oznamovatele. Je tedy potřebné zjistit: dobu a místo činu, jak se oběť na místo a pryč z něj dostala, je-li znám pachatel, jaký je jeho vztah k poškozené osobě, není-li totožnost pachatele známa, je potřebné získat jeho detailní popis, způsob jednání

³⁸ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 468.

³⁹ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Vydavatelství Naše vojsko, 1994. s. 238-239.

pachatele a oběti před činem, během činu i poté, zejména zda došlo k souloži a ejakulaci, jak se oběť bránila, škody a zranění, které utrpěla oběť, materiální důkazy jakými jsou oblečení oběti, věci z místa činu atd.

U nezletilých poškozených je zejména nutné dodržet veškerá trestněprocesní ustanovení a kriminalistická pravidla výslechu a předejít tak dalšímu opakování výslechu. K zachycení autentické výpovědi je vhodná zejména dokumentace zvukovým či obrazovým záznamem. Doporučuje se také užití speciálních pomůcek, loutek „Jája a Pája“, které dítěti usnadní vyjádření průběhu sexuálního jednání.

Výslech oznamovatele očitého svědka

Očitý svědek trestného činu, který trestný čin oznámil, je vyslýchán zejména na informace pro získání podrobného popisu místa činu, času a způsobu jeho spáchání. Zejména jak se oznamovatel na místo činu dostal, co upoutalo jeho pozornost, zná-li pachatele či oběť, vedl-li pachatel s obětí rozhovor, případně o čem hovořili, co se odehrálo poté, zda pachatel užil násilí, jak se oběť bránila, co vedlo oznamovatele k oznámení, proč jej podal opožděně.⁴⁰

Trestní zákoník ve svém ustanovení § 367 odst. 1 stanoví, že je trestným činem nepřekážení trestného činu, a tedy vzhledem k sexuálním trestným činům: „kdo se hodnověrně dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin znásilnění (§ 185), pohlavního zneužití (§ 187), zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193) a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí.“ Je tedy nutné při výslechu očitého svědka zjistit, zda trestný čin překazil a pokud ne, proč. Ve svém druhém odstavci příslušného ustanovení trestní zákoník uvádí, že pro uvedené sexuální činy není trestný, kdo tyto nemohl překazit bez značných nesnází nebo aniž by sebe nebo osobu blízkou uvedl v nebezpečí smrti, ublížení na zdraví, jiné závažné újmy nebo trestního stíhání.

Výslech oznamovatele, který sám není očitým svědkem

Tedy oznamovatele, který se o trestném činu dozvěděl od jiných. S výslechem očitého svědka má výslech oznamovatele, který jím není společně to, že jsou výslechem zjišťovány podrobné informace o činu, které se dozvěděl od jiných, zejména však informace kdy a kde se o činu hovořilo, kdo byl iniciátorem hovoru, detailní obsah rozhovoru, atd.

Zvláštní kategorii zaujímají rodiče nezletilých poškozených, kteří mohou poskytnout o poškozeném dítěti důležité údaje: jak se o činu dozvěděli, jsou schopni přesně reprodukovat informace, které jim dítě svěřilo, také podat základní informace o dítěti, zejména o jeho osobních vlastnostech, zájmech, intelektu, zda dítě prohlíželi, či bylo prohlédnuto lékařem, existují-li věcné důkazy atd. Při hodnocení jejich výpovědi je však třeba brát zvláštní ohled na jejich emocionální

⁴⁰ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 468-469.

zainteresovanost k věci. Někdy totiž skutečnosti příliš bagatelizují, či naopak dramatizují. Mohou tak ovlivnit výpověď dítěte.⁴¹

Ohledání místa činu

Místo činu se může nacházet ve volném terénu (exteriéru). Vyšetřovatelé mají při ohledání možnost objevit zejména tyto stopy: trasologické stopy obuvi, jiných částí těla po pachateli či oběti, stopy po zápase, stopy zanechané použitými dopravními prostředky, nalezené předměty, které jsou zpravidla nositeli dalších, zejména daktyloskopických a biologických stop. Velké množství stop může být nalezeno v úkrytu pachatele, kde se k činu připravoval.

Jsou-li místem činu byt, či jiné uzavřené opuštěné prostory (kúlny, sklepy, atd.), tedy interiéry, nachází se v něm zpravidla předměty, které jsou taktéž nositeli daktyloskopických či biologických stop.⁴²

Ohledání těla poškozené osoby

Nabývá na svém významu zejména, byl-li včas čin oznámen. Provedení ohledání je vhodné za přítomnosti lékaře. Na těle i oděvu oběti jsou zjišťovány stopy násilí a obrany, stopy po souloži pokud proběhla, veškeré biologické stopy.

6.6.4 Zvláštnosti vyšetřovacích verzí, plánování a organizace vyšetřování

Zvláštností sexuálních trestných činů je, že častěji než při jiných trestných činech dochází k jejich předstírání. Důvody mohou být různé, jak už jsem uvedla například ze msty. Proto je nutné brát na tento fakt ohled při vytyčování vyšetřovacích verzí. Typické vyšetřovací verze se vytyčují zejména k věci samé (došlo-li k trestnému činu nebo je-li předstírán), ke způsobu spáchání činu, k osobě poškozené a osobě pachatele (zejm. jaké jsou mezi nimi vztahy) a k opakování činu (jsou-li známy obdobné neobjasněné případy).

Pro vyšetřování sexuálních trestných činů je typická časová tíseň. Ať už z důvodu hrozby zániku důkazních materiálů, nebezpečí recidivy či rozrušení veřejnosti. Je tedy nutné, aby vyšetřovatelé měli potřebné technické vybavení a počet pracovníků, aby tyto byly schopny zajistit objektivnost vyšetřování a skutečné zjištění skutkových okolností.⁴³

6.6.5 Zvláštnosti následných úkonů

Při vyšetřování sexuálních trestných činů se jedná zpravidla o výsledch obviněného, domovní prohlídku, ohledání těla obviněného, výslechy svědků, konfrontace, rekognice a expertizy.

Výslech poškozeného

⁴¹ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 469.

⁴² MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Vydavatelství Naše vojsko, 1994. s. 240.

⁴³ Tamtéž, s. 238.

Zaměření obsahu výslechu je stejné jako při výslechu oznamovatele poškozeného, o kterém již bylo podrobněji pojednáno výše. S ohledem na skutečnost, že předmětem výslechu jsou nejintimnější záležitosti a osoba poškozená prožívá značné emoční napětí, měl by výslech vést pouze zkušený kriminalista, případně žena, je-li poškozenou osobou žena.⁴⁴

Výslech obviněného

V ustanovení § 92 odst. 1 a 2 trestního řádu je stanoveno, že obviněný nesmí být žádným způsobem donucován k výpovědi či doznání. Obviněnému musí být dána možnost podrobně se k obvinění vyjádřit. Z uvedeného vyplývá, že je na obviněném rozhodne-li se vypovídat, či nikoli. O tomto musí být orgány činnými v trestním řízení poučeny. V souvislosti s uvedeným platí také zásada „*nemo tenetur se ipsum accusare*“ (nikdo není povinen sám sebe obviňovat).

Při samotném výslechu obviněného je vhodné zejména nechat jej spontánně vypovídat:

- o jeho dosavadním sexuálním životě (trpí-li sexuální deviací, ale také zda má intimní známost, kdy naposled měl sexuální styk),
- o vztahu k poškozené osobě a podat její charakteristiku,
- objasnit jak se s osobou poškozenou setkal, jak reagovala na sexuální podněty, o průběhu pohlavního styku, jak se bránila, také jak se chovala po pohlavním styku,
- nebo naopak objasnit motiv poškozené osoby vedoucí k trestnímu oznámení popírá-li obviněný trestnou činnost.⁴⁵

Po takto učiněné spontánní výpovědi je vhodné přistoupit k předkládání důkazů a požadovat vysvětlení nebo objasnění zjištěných skutečností svědčících o tom, že došlo k trestnému činu.⁴⁶

Domovní prohlídka

Domovní prohlídku lze podle trestního řádu vykonat při důvodném podezření, že v obydlí je věc či osoba důležitá pro trestní řízení. Orgán činný v trestním řízení si tak zejména obstarává důkazní prostředky, na základě kterých poté získává informace o trestné činnosti. U obviněného je domovní prohlídka zaměřena zejména na hledání zbraní, které užil pachatel ke spáchání činu a také pachatelova oděvu či obuvi, které mohou poskytnout relevantní informace, měl-li je pachatel v době činu na sobě.

Ohledání těla obviněného

Probíhá za účelem nalezení stop na těle obviněného po spáchání trestného činu, v návaznosti a v souvislosti se stopami již zjištěnými a také s výpovědí oběti.⁴⁷ K prohlídce těla obviněného, stejně tak jako k prohlídce těla poškozeného je účelné přibrat lékaře. Cílem tohoto

⁴⁴ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 473.

⁴⁵ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Vydavatelství Naše vojsko, 1994. s. 240.

⁴⁶ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 471.

⁴⁷ Tamtéž, s. 471.

úkonu je nalezení stop provedeného trestného činu na těle a oděvu osob, stejně tak jako zjištění jejich neexistence. Je tedy potřebné podle výpovědi poškozené osoby a stop zajištěných a zdokumentovaných na jejím těle a oděvu nalézt odpovídající stopy na těle a oděvu obviněného. Příkladem může jít např. o stopy násilí, dokazující soulož, specifické nečistoty z oděvu nebo místa činu, krev, atd.

Výslechy svědků

Výslech svědků probíhá v podstatě ke stejným okolnostem jako výslech obviněného a poškozeného, avšak zejména k popisu pachatele, jeho příchodu a odchodu z místa, užití násilí a obrany oběti, za současného objasnění subjektivních a objektivních podmínek, za kterých svědek čin vnímal (viditelnost, slyšitelnost, atd.).⁴⁸

Konfrontace

Upravená v ustanovení § 104a trestního řádu, se provádí v řízení před soudem, v přípravném řízení se provádí pouze výjimečně, nelze-li objasnit rozpory ve výpovědích obviněného a poškozené osoby či spoluobviněného jiným způsobem. Setkání poškozené osoby s pachatelem znamená pro poškozenou osobu mimořádnou psychickou zátěž, čehož si je pachatel vědom. Může tak dojít k zastrašení poškozené osoby nebo uvedení pravdivosti její výpovědi v pochybnost. Proto zejména konfrontace mezi dítětem a pachatelem není obecně doporučována.

Na druhou stranu jde-li o činy předstírané, může být údajně poškozená osoba velmi přesvědčivá, naopak osoba křivě obviněná může pro emoční vypětí působit nepřesvědčivě a zmateně.⁴⁹

Rekognice

Neopakovatelný úkon, sloužící k určení totožnosti věci, tím, že podezřelý, obviněný či svědek znovu pozná osobu či věc, jak je stanoveno v ustanovení § 104b trestního řádu..

Rekognice by měla být u sexuálních trestných činů prováděna pouze v odůvodněných případech, jelikož při ní, podobně jako u konfrontace mohou vzniknout další psychické újmy poškozené osobě.⁵⁰ Proto je často vhodné provést ji zejména tak, aby se poznávající osoba nesetkala s poznávanou osobou bezprostředně, u mladistvých a svědka, jehož totožnost se utajuje navíc za splnění zvláštních podmínek podle trestního řádu.

Expertizy

Druhy expertíz užívané při vyšetřování sexuálních trestných činů:

⁴⁸ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Vydavatelství Naše vojsko, 1994. s. 240.

⁴⁹ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 473-474.

⁵⁰ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Vydavatelství Naše vojsko, 1994. s. 240.

- Soudně lékařská - objasňující zejména otázky užitého násilí, obrany, zranění, následků činu.
- Soudně psychiatrická - zejména ke zjištění, trpí-li pachatel duševní chorobou či poruchou, pravděpodobnost recidivy činu, je-li vhodné přijetí opatření vůči pachateli, případně jakých. K osobě poškozeného je objasňováno netrpí-li duševní chorobou, která by mohla vést ke křivému obviňování a k posouzení psychických následků činu.
- Sexuologická expertiza, někdy také psychiatricko-sexuologická, neboť sexuologická expertiza je často spojována s psychiatrickým vyšetřením. Takto jsou zjišťovány například informace o pohlavním životě obviněného (vývin jeho pohlavních orgánů, je-li schopen soulože, jakým způsobem dosahuje nejraději pohlavního uspokojení, trpí-li sexuální deviací atd.)
- Kriminalistická expertiza - při ní jsou užívány zejména biologické (ke zkoumání biologických stop), trasologické (ke zjištění totožnosti pachatele ze zanechaných otisků těla či zubů) a chemické expertizy (ke zkoumání mikrostop).⁵¹

6.6.6 Zvláštnosti zapojení veřejnosti do vyšetřování a zvláštnosti kriminalistické prevence

Občané jsou při sexuálních trestných činech často nápomocni, když při odhalování pachatelů spolupracují s policií. Je nutné brát ohled na intimnost případů. Je proto důležité vést vyšetřování taktně a diskrétně k poškozené osobě, zejména postupovat obezřetně při poskytování informací médiím.

Vhodnou prevencí sexuální trestné činnosti je zajisté zlepšení péče o děti, ochranné sexuologické léčení pachatelů, nemůže-li trest svůj výchovný účel naplnit, také aktivní policejní preventivní činnosti v místech, kde hrozí páchání sexuální trestné činnosti.⁵²

⁵¹ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. s. 475-476.

⁵² Tamtéž, s. 476.

7 Metodika vyšetřování prostituce a kuplířství

K pohledu na samotnou prostituci není jednoduché zaujmout konkrétní stanovisko, jedná se totiž o kontroverzní téma, na které se pohledy jednotlivců, zastoupených zákonodárnými sbory a v důsledku tedy pohledy celých národů až diametrálně odlišují. Jak jsem již uvedla, Česká republika prostituci podle trestního zákoníku nepostihuje, nejedná se tedy o trestný čin. Prostituci lze postihovat kupříkladu podle zákona o obcích, na základě obecně závazných vyhlášek obcí, jejichž porušení je možné postihnout podle zákona o přestupcích. Ke ztížení provozování prostituce lze přispět také pomocí zákona o pozemních komunikacích. Přesto ani tato právní úprava nezaručuje její konečné potrestání.

K trestným činům nejužěji souvisejícím s prostitucí patří zejména trestný čin kuplířství podle §189 a trestný čin prostituce ohrožující mravní vývoj dětí podle §190 trestního zákoníku.

Jelikož jsem nenalezla, že by byla problematika prověřování, odhalování a vyšetřování v dostupné literatuře konkrétně upravena, ráda bych podle výše uvedeného obecného vzorce metodiky vyšetřování sexuálních trestných činů (jelikož by v jejich rámci mělo být možné postupovat také pro prostituci a trestný čin kuplířství) tuto metodiku v rámci této kapitoly blíže rozpracovala, zejména se zaměřením na konkrétní body, ke kterým se mi podařilo zjistit potřebné informace, a to souhrnně pro prostituci, v rámci přestupků, tak zároveň pro trestné činy kuplířství. Při tvorbě této kapitoly jsem se rozhodla vycházet zejména z informací, které jsem získala na základě interview s příslušníkem Městské policie Český Těšín a informací veřejně přístupných a uveřejněných na stránkách Policie České republiky, kdy tyto orgány mají ve spolupráci se státním zástupcem při odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství podle mého názoru výsadní postavení.

Na základě spolupráce s Městskou policií Český Těšín a informacemi uveřejněnými na oficiálních stránkách Policie České republiky jsem tak došla k názoru, že prostituce, a v souvislosti s ní dokonce trestný čin kuplířství patří mezi velmi těžce odhalitelnou, prokazatelnou a potrestatelnou činnost, není-li v konkrétních případech užito operativně pátracích prostředků. Zdálo se mi proto nejpraktičtější přistoupit k této části zejména z praktického hlediska, při srovnání s teoretickým hlediskem a upozorněním na nedostatky, které s sebou stávající právní úprava přináší. Doopravdy nerada bych se povyšovala do role znalce, ale pokusím se navrhnout možná řešení, která by mohla orgánům činným v trestním řízení při prověřování, odhalování a vyšetřování prostituce a trestného činu kuplířství jejich práci a snahu usnadnit.

7.1 Kriminologická charakteristika

V rámci celkové protiprávní činnosti v Českém Těšíně je prostituce, poněkud hojně se vyskytující nešvarem, který ale není často postihován, průměrně dvakrát do roka. Potřeba postihovat prostituci možná jde poněkud do ústraní pro samotnou složitost dokazování, nedostatečnou právní úpravu, vnímání prostituce společností jako „jev, který byl, je a bude“, a také proto, že jak jsem se dozvěděla na základě interview s provozovatelem nejmenovaného nevěstince (který se konkrétně nenachází na území města Český Těšín), zákazníci v nevěstincích jsou nezřídka samotní příslušníci policie. Ve městě Český Těšín a v jeho blízkém okolí je provozováno okolo šesti nevěstinců. Také prostituující osoby postávající u krajnice nejsou výjimkou, zejména na ulici Karvinská je již tradičně možné služby prostitutek vyhledat. Při prostituci, jedná-li se prostituci dobrovolnou, která slouží osobám nabízejícím a poskytujícím sexuální služby jako zdroj finančních příjmů nedochází podle mého názoru k natolik závažným psychickým újmám jako u ostatních sexuálních trestných činů.

Při trestném činu kuplířství již uvedené tvrzení ohledně nižší závažnosti psychické újmy není tak jednoznačné, neboť dopustí-li se tohoto činu celá organizovaná skupina, je to mnohdy v souvislosti s trestným činem obchodování s lidmi. Tato trestná činnost, kdy pachatelé dívky k prostituci nutí ať už formou násilí či pohrůžkou jeho užití, lstí atd., jsou psychické újmy obětí značné, mnohdy nevratné. V posledních desíti letech byl případ trestného činu kuplířství, ke kterému došlo na území obce Chotěbuz a v návaznosti na město Český Těšín vyšetřován pouze jedenkrát.

7.1.1 Způsob páčání prostituce a kuplířství

Klasifikace je závislá na osobě pachatele a hlavně oběti, jejich vztazích, místě, době, přípravě činu, způsobu napadení a obrany, atd.

Pro celou tuto problematiku obecně je typickým sexuální motiv. Věřím a doufám, že pro prostituci u prostituujících osob převládá, alespoň v naší zemi, prvek dobrovolnosti v jejím provozování, a že společně s „pasáky“ a dalšími možnými kuplíři mají prostitutky spíše jakousi obchodní dohodu. Alespoň z interview s příslušníkem Městské policie ČT a z jejich činnosti při odhalování prostituce to vyplývá. Ovšem je-li osoba k prostituci nucena, jedná se o obtížně prokazatelnou situaci a je potřeba, aby k odhalení skutečného stavu byly využity specializované orgány Police České republiky uvedené výše. Problematické je také, je-li osoba mentálně slabší a není ani schopna uvědomit si prvek nátlaku.

Na základě již výše uvedených zpráv ÚOOZ SKPV vyplývá, že v případech, kdy prvek dobrovolnosti chybí, jsou pro klasifikaci způsobu páčání těchto trestných činů (kuplířství a

zejména obchodování s lidmi v souvislosti s komerčním sexuálním zneužíváním a využíváním prostituce), typickými užití lsti, omylu osoby, tísně či závislosti, spíše než užití násilí.

Na trestný čin kuplířství lze pravděpodobně nahlížet ze dvou pohledů, buď se jedná o kuplíře jediného (zejm. „pasáka“), či celou organizovanou skupinu, kdy již v mnohých případech souvisí trestný čin kuplířství s trestným činem obchodování s lidmi upraveným v ustanovení § 168 trestního zákoníku.

7.2 Osoba pachatele a oběti

Při určení, zda jsou osoby prostituující či klienti v konkrétním případě pachatelem či obětí, je nutné nahlížet z hlediska konkrétní právní úpravy. V případě České republiky lze tedy pro prostituci potrestat jak prostituující osobu tak rovněž klienta, neboť jak jsem již výše uvedla, přestupku se podle OZV města Český Těšín, o zákazu nabízení a poskytování sexuálních služeb na veřejných prostranstvích dopustí i ten, kdo vyhledává a využívá sexuálních služeb na veřejném prostranství.

Naopak u trestných činů kuplířství a obchodování s lidmi je osoba oběti a pachatele již konkrétně určitelná. Neboť k naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu kuplířství k pachatelství „postačící“, přiměje-li pachatel svým jednáním jiného, ho zjedná, najme, zláká či svede k provozování prostituce nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným. Oběťmi jsou, jak z uvedeného vyplývá osoby, které na základě uvedeného jednání prostituci provozují.

Prostituující osoby v Českém Těšíně:

Prostituci můžeme podle subjektu dělit na mužskou, ženskou a dětskou. Jak v celosvětovém měřítku, tak také pro Český Těšín je nejtypičtější formou prostituce ženská prostituce. V Českém Těšíně je zahrnuta z 90% romskými občankami a podle věkového rozmezí můžeme mezi prostituujícími osobami nalézt osoby až extrémního věkového rozdílu, od 18 až do 57 let. Ve městě Český Těšín byly zaznamenány také tři případy mužské prostituce, když se tyto převlékali a vydávali za ženy. Poskytovali svým zákazníkům tedy sexuální uspokojení především formou orálního sexu.

Zákazníci v Českém Těšíně:

Zákazníky jsou muži rozličných věkových skupin a postavení, a tedy mladí muži, ale i starší pánové, muži sociálně slabší, ale i významní podnikatelé a osoby vysoce postavené, zákazníci z tuzemska, ale především cizinci, zejména z polského Cieszyna. Rozdíl je zejména v tom, jaké formy prostituce tyto využívají. Zákazníci lépe finančně situovaní využívají zejména sexuálních služeb poskytovaných ve vykřičených domech, eskortních služeb nebo společnic. Ostatní zákazníci, mezi kterými zaujímá významné postavení skupina řidičů kamionů, kteří pravidelně příhraniční oblastí České Těšína projíždějí, nacházejí sexuální uspokojení u pouličních prostitutek.

7.3 Typické stopy

Typickými stopami jsou zejména paměťové stopy ve vědomí obětí, pachatelů a svědků, jejichž využití je praktické nejen v případech prostituce a kuplířství, ale obecně pro všechny trestné činy. Typické stopy pro odhalení prostituce a jejich využití:

Vyšetřovací situace prostituce se různí podle forem prostituce v konkrétních případech a s nimi se různí také typické stopy. Proto bych uvedla kupříkladu ty typické stopy, které se vyskytují při prostituci pouliční. Prostitující osoby již svým jednáním (vstupování do vozovky, sexuálně motivovaná gesta adresovaná řidičům motorových vozidel) upozorňují na možnost spáchání přestupku a uvedené jednání lze konkrétně považovat za počáteční stopu. Nejpraktičtějším pro prokázání prostituce je sledování automobilového vozidla do svého cíle, neboť je-li policisty zastaveno dříve, je v této prvotní fázi prostituce prakticky neprokazatelnou. Zákazník i prostitující osoba mohou po zastavení tvrdit, že jsou přáteli, či že řidič, neznalý místní komunikace v motorovém vozidle svezl ženu, která se poblíž silnice vyskytla, pouze za účelem zisku informací o místní komunikaci. V těchto případech by činnost policistů byla dále bezpředmětná.

Nejlépe prokazatelnou je prostituce, jsou-li zákazník s prostitující osobou přichyceni při souloži či jiném pohlavním styku. Pak už ovšem záleží, doznají-li se k uvedenému jednání nebo dopustí-li se souloži či jiným pohlavním stykem přestupku proti veřejnému pořádku podle ustanovení § 47 zákona o přestupcích, kupříkladu vzbudí-li veřejné pohoršení. K vyhledávání a využívání prostituce se doznávají zejména klienti, většinou v důsledku psychologického nátlaku ze samotné přítomnosti policistů nebo z obavy, že se nejspíš informace o využívání sexuálních služeb prostitutek dozví rodina klienta, kupříkladu v důsledku následného zahájení přestupkového řízení.

Nelze-li ani jedno prokázat, končí tím pravomoc policejních orgánů a prostituci nelze postihnout. Jelikož prostitující osoby tuto činnost provádějí pravidelně, mohou policejní orgány při neúspěšném pokusu o potrestání prostituce využít znalosti prostitující osoby, jako stopy pro případ, kdy tato osoba bude jindy opět stát u vozovky silnice a čekat na svého zákazníka. Dalšími stopami prostituce mohou být materiální stopy, zejména použité prezervativy, jako nejčastější stopa označující místo činu. Další typické stopy využívané v obecné metodice vyšetřování sexuálních trestných činů nejsou, vzhledem k problematice odhalování, vyšetřování a prokazování prostituce, již tak hojně využívány.

U trestného činu kuplířství a obchodování s lidmi naopak stoupá uplatnění dalších typických stop, zejména ze stop působení (např. násilí na těle oběti, stopy zápasu na místě činu) lze zjistit, bylo-li jednání vynuceno násilím, umožňuje určit jeho intenzitu. Z materiálních zejména

biologické stopy. Důležitými budou zejména stopy získané policejními orgány v souvislosti s užitím operativně pátracích prostředků podle ustanovení § 158b a n. trestního řádu.

7.4 Typické vyšetřovací situace

Vytyčovány zejména k věci samé, byl-li spáchán trestný čin, správní delikt, nebo jestli se naopak nejedná o protiprávní jednání. Dojdou-li Městská policie ČT či Policie ČR k závěru, že došlo k přestupku, mohou požádat podezřelou osobu ze spáchání přestupku k prokázání totožnosti a objasnění skutečností důležitých k objasnění přestupku.

Městská policie postupuje podle ustanovení § 12 zákona o obecní policii a Policie ČR podle ustanovení § 63 zákona o Policii ČR a následujících. Nevyhoví-li osoba výzvě k prokázání totožnosti či pokračuje-li osoba přes opětovnou výzvu v jednání narušujícím veřejný pořádek a nelze-li ji jiným způsobem v takovém jednání zabránit, smí být strážníkem či policistou podle následujících ustanovení příslušných zákonů předvedena na policii. Po sepsání úředního záznamu o předvedení osoby, předá strážník předvedené osoby Policii ČR k dalším opatřením.

Od osob, které mohou přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení přestupku, jakož i ke zjištění skutečného stavu věci, smí strážník požadovat potřebná vysvětlení. Nevyhoví-li osoby za zákonem stanovených podmínek žádosti, smí být předvedeny na oddělení obecní policie. O podaném vysvětlení musí být bez zbytečného odkladu s těmito osobami sepsán zápis.

Strážník Městské policie Český Těšín je dále povinen bez zbytečného odkladu oznámit policii důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin a příslušnému orgánu podezření, že byl spáchán přestupek či jiný správní delikt. Uvedené oznámení musí doložit důkazy, o které se opírá podezření.

Pro policisty ČR je stanoveno obdobně, že smí požadovat vysvětlení od osob, které mohou přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu či přestupku. O podaném vysvětlení sepíše policista bez zbytečného odkladu úřední záznam o podání vysvětlení. V souvislosti s odhalováním a šetřením přestupků smí policie vyžadovat výpis z evidence Rejstříku trestů, provedení orientačního vyšetření, odborné lékařské vyšetření či jiné odborné vyjádření. Policista je oprávněn provést: ohledání místa přestupku, věcí majících vztah ke spáchanému přestupku, zjišťovat a zajišťovat stopy v souvislosti s těmito úkony.

Před zahájením úkonů trestního řízení smí policista z vlastní iniciativy, či na základě podnětu jiné osoby anebo orgánu vyhledávat, odhalovat, dokumentovat, je-li to potřebné skutečnosti nasvědčující, že byl spáchán trestný čin, za účelem získání poznatků o něm.

Další postup a příslušnost orgánů k rozhodnutí vyplývá z vyhodnocení a právní kvalifikace skutku jako přestupku či trestného činu policistou.

Poskytování, nabízení, vyhledávání a využívání sexuálních služeb na veřejných prostranstvích lze na základě obecně závazné vyhlášky výše uvedené postihnout podle zákona o přestupcích. Proti prostituujícím osobám, které se činnosti dopouštějí opakovaně, je obvykle vedeno klasické řízení o přestupku. Řízení smí být na základě oznámení orgánu policie či obce (čili Policie ČR – vyhodnotí-li uvedené jednání jako přestupek či Městské policie Český Těšín) zahájeno podle ustanovení § 67 uvedeného zákona řízení o přestupku, k jehož projednání je podle ustanovení § 52 téhož zákona příslušný obecní úřad, zvláštní orgán obce či jiný správní orgán, stanoví-li tak zvláštní zákon. Konkrétně pro město Český Těšín projednává tyto přestupky městský úřad a v rámci jeho organizační struktury Odbor právní. Tato úprava se mi však zdá zdoluhavá. Po uskutečněném interview se strážníkem Městské policie ČT jsme došli k názoru, že by bylo praktické, kdyby právní úprava umožnila, aby k projednání těchto přestupků byly příslušné přímo orgány obecní i státní policie.

Dozná-li se klient či prostituující osoba k poskytování, nabízení, vyhledávání a využívání sexuálních služeb, lze ji ihned potrestat na místě, v rámci blokového řízení uložením pokuty podle ustanovení § 84 zákona o přestupcích. V praxi takto policejní orgány postupují spíše jen při potrestání klientů, kdy jednorázové potrestání je klientům před využíváním služeb prostituce účinnou výstrahou.

Při podezření ze spáchání trestného činu kuplířství policejní orgány zejména veškeré své úsilí soustředí ke zjištění totožnosti všech pachatelů trestného činu kuplířství, úzce spolupracují, získávají informace k jejich popisu, ke zjištění jejich pohybu a předpokládanému způsobu života, široce využívají kriminalistické evidence. Dojdou-li na základě zjištěných informací k závěru, že určitá osoba spáchala trestný čin kuplířství, je namístě sdělení obvinění těmto osobám „kuplířům“. Trestný čin kuplířství je nezřídka páchan v souvislosti s trestnou činností organizované skupiny a trestným činem obchodování s lidmi, k jejichž vyšetřování proto dochází komplexně, vyšetřování těchto trestných činů trvá po delší dobu a policejní orgány zastírají vyšetřování pomoci operativně pátracích prostředků.

7.5 Vybrané znaky a zvláštnosti metodiky vyšetřování

7.5.1 Zvláštnosti předmětu vyšetřování

Je potřebné prokázat naplnění znaků skutkových podstat přestupku v rámci prostituce a trestného činu kuplířství, či souvisejícího trestného činu obchodování s lidmi, což je obzvláště obtížné.

7.5.2 Zvláštnosti podnětů k vyšetřování

Oznámení o podezření z protiprávní činnosti, ať už naplňujících skutkovou podstatu přestupků či dokonce trestných činů jsou různorodá. Nejčastěji se však jedná o oznámení občanů, kteří jsou pohoršeni a pobouřeni přítomností prostituuujících osob v okolí jejich domovů.

Příčemž kdo provozuje prostituci v blízkosti školy, školského či jiného obdobného zařízení, či místa, které je vyhrazeno či určeno k pobytu či návštěvě dětí, a také kdo organizuje, střeží, či jiným způsobem zajišťuje provozování prostituce v blízkosti těchto míst, se dopouští trestného činu prostituce ohrožující mravní vývoj dětí podle ustanovení § 190 trestního zákoníku. Proto v tomto případě budou předmětná zejména oznámení ze strany výše uvedených zařízení a rodičů těchto dětí, kteří tak své děti chrání před negativními vlivy tohoto trestného činu.

U trestného činu kuplířství a trestné činnosti s ním související vychází policejní orgány zejména z vlastní iniciativy a poznatků vyšetřovacích orgánů a oznámení ze strany obětí, prostituuujících osob, které jsou k prostituci donucovány, organizovány.

7.5.3 Zvláštnosti počátečních úkonů

Situace je závislá zejména na znalosti konkrétních pachatelů. Zatímco pachatelé přestupků prostituce jsou známi většinou od počátku, při trestném činu kuplířství, kdy se jedná velmi často o organizovanou činnost, směřuje veškerá činnost policejních orgánů k odhalení a dopadení všech pachatelů, podílejících se na trestné činnosti. V závislosti na znalosti či neznalosti pachatelů jsou určovány následující postupy vyšetřování, pronásledování po horké stopě, hledání svědků a dalších operativně pátracích prostředků.

Při odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a trestného činu kuplířství, vzhledem k tomu, že se mnohdy jedná o činnost organizované skupiny, jsou kromě úkonů, k nimž dochází při vyšetřování sexuálních trestných činů obecně, využívány zejména operativně pátrací prostředky a zastíraná činnost. Podle ustanovení § 158b trestní řádu a násl. lze užít operativních pátracích prostředků pouze za účelem získání skutečností důležitých pro trestní řízení a rozumí se jimi předstíraný převod, sledování osob a věcí, použití agenta. Ustanovení také stanoví, že těchto prostředků smí užít policejní orgán, byl-li pověřen příslušným ministrem, dále útvar Policie České republiky byl-li pověřen policejním prezidentem a další.

Podle zákona o Policii ČR je policista oprávněn používat podpůrné operativně pátrací prostředky k předcházení trestným činům, při získávání poznatků o trestné činnosti, v souvislosti s trestním řízením a v souvislosti se zajišťováním krátkodobé ochrany. Mezi podpůrné operativně pátrací prostředky lze zařadit informátora, krycí prostředky, zabezpečovací technika a zvláštní finanční prostředky.

U prostituce je nutné zohlednit formy prostituce, určující místa, kde k prostituci dochází. Těmito jsou prostituce privátní, hotelová, bytová, barová pouliční a silniční.⁵³ Myslím si, že téměř každý občan má alespoň okrajovou znalost každé z těchto forem prostituce, proto bych se ráda zaměřila zejména na ty formy prostituce, o jejichž provozování jsem získala informace od strážníka Městské policie ČT. Pouliční a silniční prostituce, zdá se mi, má ve městě Český Těšín již tradiční zázemí. I když počet prostituujících osob podle toho co si pamatuji, v rámci let klesl, a již zmíněným strážníkem mi byla tato domněnka potvrzena, stále není obtížné prostituující ženy postávající u krajnic vozovek nalézt. Místo činu prostituce v sobě proto zahrnuje jak inkriminované silnice, tak motorová vozidla, ve kterých jsou osoby přepravovány až na místo samotné, na kterém dojde k souloži či jinému pohlavnímu styku.

V Českém Těšíně se vyskytuje asi 6 nevěstinců, které lze vzhledem k místu činu zmínit a pod tento pojem zahrnout, neboť se v nich veškeré jednání soustředí. Přesto, že je jak policejním orgánům, tak široké veřejnosti známo, k čemu tyto domy slouží, chybí potřeba situaci řešit. Podniky jsou provozovány pod záminkou barů a dokonce provozovatelé těchto podniků nezřídka povolávají k činnosti orgány policie, odmítne-li některý ze zákazníků zaplatit úhradu za „nápoje“.

7.5.4 Zvláštnosti vyšetřovacích verzí, plánování a organizace vyšetřování

Typické vyšetřovací verze se vytyčují zejména k věci samé (byl-li skutkem spáchán trestný čin, správní delikt či bylo-li jednání v souladu se zákonem), ke způsobu spáchání (kdy formou násilí jsou tyto činy páčány spíš výjimečně, často však jednání pachatelů spočívá ve využití omylu, použití lsti, zneužití tísně či závislosti obětí) k osobě poškozené a osobě pachatele, jaké jsou mezi nimi vztahy (u přečinu prostituce zda jde o jednorázové využití služeb, či stálého zákazníka, u trestného činu kuplířství může jít o „zaměstnavatele“, příbuzného, atd.) a k opakování činu, jsou-li známy obdobné neobjasněné případy.

7.5.5 Zvláštnosti následných úkonů

Při odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a trestného činu kuplířství, je praktické provedení úkonů, k nimž dochází při vyšetřování sexuálních trestných činů obecně, zejména výslech poškozeného, obviněného, domovní prohlídka, ohledání těla obviněného, výslechy svědků, konfrontace, rekognice a expertizy.

⁵³ CHMELÍK, Jan. Prostituce, její charakteristika, historie a právní aspekty. *Kriminalistický sborník*, 2003, roč. 36, č. 3, s. 59-63.

7.5.6 Zvláštnosti zapojení veřejnosti a zvláštnosti kriminalistické prevence

Z neziskových organizací u nás bych zmínila kupříkladu organizaci La Strada, která je součástí mezinárodní organizace La Strada international. Organizace je: „specializovanou organizací, která se v rámci ČR výhradně věnuje tématu obchodování s lidmi a vykořisťování, na úrovni poskytování sociálních služeb, prevence, vzdělávání, advokačních a lobby aktivit“⁵⁴. Také bych ráda uvedla kupříkladu zahraniční kampaň nadace „DNA“, zaměřenou na muže se zprávou: „Opravdoví muži si nekupují ženy“. Cílem kampaně je vytvořit kulturní posun ohledně problematiky zahrnující společenskou akceptaci dětské prostituce, jejich otročení, obchodování s lidmi. Nadace věří, že se jí prostřednictvím známých osob, které se na kampani podílejí, podaří zvednout povědomí miliónů lidí o této problematice. Mezi celosvětově známými celebritami můžeme nalézt jména jako Demi Moore, Justin Timberlake, Sean Penn, Eva Longoria, Gerard Butler, viz příloha č. 2 a mnoho dalších.⁵⁵

⁵⁴ *La Strada* [online]. La Strada, 2012 [cit. 25. března 2012]. Dostupné na <<http://www.strada.cz/cz/>>.

⁵⁵ *Real men gallery* [online]. Demianshton.org, 2007-2012 [cit. 20. března 2012]. Dostupné na <<http://demiandashon.org/realmen>>.

8 Právní úprava a postupy při odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství v Českém Těšíně

Ráda bych se ve své práci pozastavila nad situací prostituce a kuplířství ve městě Českém Těšíně, místě mého trvalého bydliště. Na základě informací poskytnutých mi již výše uvedeným strážníkem Městské policie Český Těšín, provozovatelem nevěstince a informací uveřejněných na oficiálních stránkách Policie České republiky se podrobněji zaměřím na právní úpravu a postupy při odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství v souvislosti s mým rodným městem.

Český Těšín, jakožto příhraniční město je společně se svým okolím často vyhledávaným místem zákazníků prostitutek, zejména polské národnosti. Přestože je v OZV města Český Těšín od roku 2007 nabízení, poskytování, vyhledávání a využívání sexuálních služeb na veřejných prostranstvích zakázáno, zcela vymýcena prostituce doposud nebyla. Často jsem toho svědkem, když se ze svého studentského města Olomouce vracím domů, a hned naproti nádraží vždy postává jedna a táž prostitutka. Nejednou jsem také měla možnost shlédnout spoře oděné prostitutky ženy postávající na krajnicích silnic. Před vydáním vyhlášky byla například ulice Karvinská těmito ženami posetá a proslulá. S rodinou jsme se přestěhovali v roce 2005 do rodinného domku, ke kterému jednou z cest byla právě tato ulice. Dodnes si pamatuji, jak nepříjemně jsem se cítila, když jsem se ještě jako nezletilá vracela po této ulici domů a vedle mě zastavila dvě auta s muži. Vybízeli mě k poskytnutí sexuálních služeb za finanční odměnu, přesto, že se jedná o frekventovanou silnici a v tomto úseku nebylo a není zastavení vůbec dovoleno. Od té doby jsem se touto cestou domů nikdy víc nevracela, a to i přesto, že se situace ve městě zlepšila.

Obecně závazná vyhláška města Český Těšín vydaná na základě výše uvedeného zákona o obcích, která prostituci ve svých prvních třech článcích reguluje, stanoví: „Je zakázáno nabízet, poskytovat, vyhledávat a využívat sexuální služby na veřejných prostranstvích. Mezi činnostmi, které by veřejný pořádek v obci mohly narušit, či být v rozporu s dobrými mravy, mravní výchovou dětí a mládeže, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, jsou:

- a) nabízení sexuálních služeb na veřejných prostranstvích
- b) poskytování sexuálních služeb na veřejných prostranstvích
- c) vyhledávání a využívání sexuálních služeb na veřejných prostranstvích.“⁵⁶

⁵⁶ Obecně závazná vyhláška č. 6/2007, o zákazu nabízení a poskytování sexuálních služeb na veřejných prostranstvích

Příčemž veřejné prostranství zahrnuje všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejnou zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. Je možné povšimnout si, že je vyhláška formulována tak, že se vztahuje nejen na osoby prostituující, nýbrž také na osoby, tyto sexuální služby vyhledávající. Osoba prostituující včetně osoby zákazníka se tak mohou dopustit přestupku proti veřejnému pořádku, jak jsem již výše uvedla. Řidič se také může dopustit přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.

Je nutné, aby zákazy stanovené vyhláškami byly dodržovány. Vynucení zákazů stanovených vyhláškou je možné zabezpečit a přispívají k tomu časté kontroly příslušníky Policie České republiky a strážníky Městské Policie Český Těšín.

Také jsme společně se strážníkem Městské Policie ČT došli k návrhu řešení, že by bylo vhodné upravit právní úpravu tak, aby prostituce byla v rámci přestupků postihována konkrétní výší pokuty (kupříkladu ve výši 1000,- Kč), přičemž dopustila-li by se tato osoba na území přestupku opakovaně, bylo by ji možné, nemá-li na území obce trvalé bydliště, uložit podle zákona o přestupcích sankci vykázaní z území obce. K mému překvapení jsem při dokončování své práce zjistila, že podobná úprava byla v nedávné době schválena Poslaneckou sněmovnou a bude předložena k projednání Senátu. Podle navrhované změny zákona o přestupcích tak snad bude obcím nově umožněno postihnout osoby, budou-li opakovaně nabízet na veřejném prostranství sexuální služby (a tedy dopustí-li se tak opakovaně během dvanácti měsíců těchto přestupků) sankcí vykázaní až na 3 měsíce, nemají-li v obci trvalý pobyt.⁵⁷ Neboť prostituující osoby provozují prostituci většinou mimo území obcí svého trvalého pobytu.

⁵⁷ KOPECKÝ, Josef. *Za opakované přestupky bude moci obec pachatele na 3 měsíce vykážat* [online]. iDNES.cz, 21. března 2012 [cit. 24. března 2012]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/zakaz-pobytu-za-opakovane-prestupky-dsi-domaci.aspx?c=A120321_104349_domaci_kop>.

9 Rozbor vybraných kauz souvisejících s prostitucí a kuplířstvím

V minulém roce byla ve správním řízení uložena pokuta pro nabízení a poskytování sexuálních služeb v okolí Českého Těšína pouze jedenkrát. Jednalo se o paní A.K., která na území obce Chotěbuz nabízela a poskytovala sexuální služby na veřejně přístupném místě, na které se podle obecně závazné vyhlášky této obce č. 2/2001, o omezení veřejného nabízení a poskytování sexuálních služeb vztahuje zákaz nabízení a poskytování sexuálních služeb.

Této činnosti se dopustila opakovaně, neboť ji již v minulosti byla uložena pro uvedené jednání peněžní pokuta. Přestupky, kterých se dopustila, byly řešeny jak Městskou policií ČT (neboť „na základě veřejnoprávní smlouvy uzavřené obcí Chotěbuz s městem Český Těšín vykonává Městská policie ČT úkoly stanovené zákonem nebo zvláštními zákony i na území obce Chotěbuz“⁵⁸), tak Policií ČR podle zákona o přestupcích na základě uvedené obecně závazné vyhlášky. Podle informací strážníkem mi poskytnutých údajně Právní odbor městského úřadu na základě opakovaného naplňování skutkové podstaty přestupku rozhodl o uložení zákazu činnosti směřující k nabízení a poskytování sexuálních služeb na území obce Chotěbuz. Tento zákaz paní A.K. porušila, čímž naplnila skutkovou podstatu trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle ustanovení § 337 trestního zákoníku. Soud měl možnost paní A.K. uložit trest odnětí svobody až na 3 léta a demonstrativně ji tak potrestat za provozování prostituce. Po zhodnocení konkrétního případu však soud rozhodl pouze o uložení peněžitého trestu ve výši 3 000 Kč s denní sazbou 100 Kč. Peněžitý trest lze jako samostatný trest podle ustanovení § 67 trestního zákoníku uložit pouze jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a osobě a poměrům pachatele není uložení jiného trestu potřeba.

Jako konkrétní případ trestného činu kuplířství bych se ráda pozastavila u judikatury Nejvyššího soudu, který svým rozhodnutím z roku 2009 blíže vykládá formální znaky jednání, kterým se pachatel dopustí trestného činu kuplířství. V krátkosti ke skutkové stránce věci: Manželé byli jako spolupachatelé obviněni z trestného činu kuplířství, když muž „D“ požádal svou ženu „R“ o zajištění „čtyř krásných děvčat“. Obviněná „R“ za příslib provize ve výši 420 USD sjednala 3 dívky za účelem večere s následným poskytnutím sexuálních služeb.

Z tvrzení obviněného a popisu skutku jak byl obsažen v obžalobě, nebylo bezpečně zjištěno a prokázáno, že by „D“ dívky zjednával vědomě za účelem poskytování sexuálních služeb za odměnu. Sám obviněný se k dovolání vyjádřil tak, že pouze požádal manželku, aby se

⁵⁸ *Město Český Těšín - Městská policie* [online]. Městský úřad Český Těšín, 26. ledna 2010 [cit. 24. března 2012]. Dostupné na <<http://www.tesin.cz/>>.

postarala o společnost pro obchodní partnery, přičemž dívky nijak nekontaktovala a s nimi se nedomlouvala na účasti na večeri s následným poskytnutím sexuálních služeb.

Obviněná na základě příslibu poskytnutí provize ve výši 420 USD od „D“ sjednala k večeri s následným poskytnutím sexuálních služeb obchodním partnerům manžela tři dívky. Za poskytnutí sexuálních služeb blíže nezjištěným americkým občanům se domluvila s dívkami na finanční odměně ve výši 500 až 900 USD. Přitom prostřednictvím SMS zpráv a telefonických hovorů kontaktovala obviněná nejprve 5 dívek, které nabídku odmítly.

Jednáním jak bylo zjištěno, se měli obvinění dopustit ve spolupachatelství trestného činu kuplířství. V této věci rozhodoval jako soud prvního stupně Obvodní soud pro Prahu 5, který obžalované osoby zprostil obžaloby, neboť došel k názoru, že obvinění skutkovou podstatu trestného činu kuplířství nenaplnili. K naplnění skutkové podstaty trestného činu kuplířství byla v tomto případě podle názoru Obvodního soudu pro Prahu 5 potřebná „opakovanost“, přičemž tento nalézací soud vycházel z rozhodnutí Nejvyššího soudu, který při naplnění znaku kořistění z prostituce provozované jiným poukazoval na nutnost „opakování“ a v tomto případě se jednalo pouze o jednorázové uskutečnění. Proti rozhodnutí o zproštění obžaloby z pokusu trestného činu kuplířství ve spolupachatelství podal státní zástupce Obvodního státního zastupitelství odvolání v neprospěch obviněných. Jako odvolací soud rozhodoval Městský soud v Praze, který rozsudkem zamítl odvolání státního zástupce podle § 256 trestního řádu, jako nedůvodné. Proti výroku odvolacího soudu podala dovolání nejvyšší státní zástupkyně, přičemž uplatnila dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) alinea druhá trestního řádu, čili že rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Na základě dovolacích důvodů a v odůvodnění dovolání reprezentovaných námitek nejvyšší státní zástupkyně, písemných vyjádření obviněných, posouzení skutkového stavu věci, jak byl zjištěn v předcházejícím řízení, dospěl Nejvyšší soud k následujícím zjištěním a závěrům.

Trestného činu kuplířství podle § 189 trestního zákoníku se dopustí, kdo jiného přiměje, zjedná, najme, zláká nebo svede k provozování prostituce, anebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným. Uvedené ustanovení je potřeba vykládat tak, že trestnými jsou dva druhy jednání:

- zjednání, přiměnění, nájem nebo svedení jiného k provozování prostituce,
- kořistění z prostituce provozované jiným.

První druh jednání je obdobou návodu, jako jedné z forem trestné součinnosti v užším slova smyslu, druhé jednání je svou povahou obdobou podílnictví. Obvinění se dovolávali dřívějšího rozhodnutí Nejvyššího soudu, který uvedl, že k naplnění znaku kořistění z prostituce

provozované jiným postačí opakované přijímání úplaty za to, že pachatel umožňuje provozování prostituce. Z tohoto ale nelze automaticky dovozovat, že „opakovanosti“ je potřeba i u znaků v prvním druhu jednání. Mezi kořistěním z prostituce a zjednáním jiného k prostituci je rozdíl, neboť se jedná o odlišné skutkové případy. K naplnění znaků prvního druhu jednání postačí, je-li toto jednání učiněno jednorázově, čemuž odpovídá také užití dokonavého vidu v ustanovení zákona: „zjedná, najme, zláká...“.

Na základě tohoto názoru byl proto zrušen zprošťující rozsudek ohledně obviněné pro pokus trestného činu kuplířství nalézacího soudu, výrok rozsudku Městského soudu v Praze, jímž bylo zamítnuto odvolání státního zástupce Obvodního státního zastupitelství po Prahu 5, proti výroku nalézacího soudu, a také obsahově navazující rozhodnutí. Nejvyšší soud přikázal věc Obvodnímu soudu pro Prahu 5, k novému projednání a rozhodnutí, v souvislosti s právními názory, které zaujal Nejvyšší soud a v závislosti na doplněném dokazování. Nejvyšší soud se v případě obviněného ztotožnil s názorem a rozhodnutím soudů nižší instance a v souvislosti s obviněným proto bylo dovolání odmítnuto.⁵⁹

⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2009, sp. zn. 4 Tdo 245/2009

10 Závěr

Ve své práci jsem se v úvodu zaměřila na přiblížení pojmů prostituce a kuplířství, podrobně rozebrala právní úpravu prostituce, kuplířství a dalších doprovodných jevů s prostitutí spojených u nás, a jak k této problematice přistupují některé zahraniční státy. Přiblížila jsem kompetentní orgány k odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství. Z teoretického hlediska jsem popsala, jaké jsou postupy při metodice vyšetřování sexuálních trestných činů, které mají k problematice nejbližší. Je však nutné podotknout, že při odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství, je mnohdy potřebné odchýlit se od této obecné metodiky vyšetřování sexuálních trestných činů. Proto jsem se pokusila, za spolupráce se strážníkem Městské policie Český Těšín a vycházejíce z informací uveřejněných na oficiálních stránkách Policie České republiky, vypracovat vlastní úpravu možných postupů při odhalování, prověřování a vyšetřování těchto činů, zejména však ty body, ke kterým se mi podařilo získat konkrétnější informace. Pokusila jsem se propojit teoretickou část mé práce s praktickou stránkou věci.

Myslím si, že právní úprava prostituce je zejména problematičká. Po prostudování odborné literatury jsem nedospěla k jednoznačnému závěru na danou problematiku, a tedy zda prostituci trestat, či ji legalizovat. V obou řešeních můžeme nalézt jak klady, tak zápory jednotlivých přístupů a mně osobně každý z těchto přístupů přijde vhodnějším, než aboliční postoj Českou republikou v současnosti zaujímaný. Úprava prostituce, jak k ní přistupuje Česká republika, se mi zdá nedostatečná, neúčinná a nepřehledná. Jsem přesvědčená, že at' už legalizace, tak i úprava prostituce jako trestného činu by byla vhodnější a k odhalování, prověřování a vyšetřování těchto činů by taková úprava prospěla zejména orgánům, které mají potrestání nešvarů prostituce a trestných činů s ní souvisejících na starost.

Jako ženu mě zaujal postoj k problematice ve Švédsku, kde dochází k postihu zákazníků. Nelíbí se mi totiž, že si touto formou mohou muži (kteří jsou převážně zákazníci) snadno a diskrétně sjednat sexuální služby. Při pohledu do historie je ale možné dojít k závěru, že kriminalizací prostituce se doposud nikdy nepodařilo prostituci vymýtit. Většinou došlo k pouhému přesunutí tohoto problému do ilegality nebo zahraničí. Umím si proto představit, že se k situaci postaví zákonodárce čelem a zaujme reglementační postoj, čímž dojde k legalizaci prostituce a živnost prostitutek by se tak mohla stát dalším finančním zdrojem už tak věčně prázdné státní kasy. Domnívám se, že nutnost komplexní úpravy prostituce a jevů s ní souvisejících převyšuje morální problémy s legalizací spojené.

11 Seznam literatury:

11.1 Monografie:

1. RIEGER, František Ladislav, MALÝ, Jakub. *Slovník naučný*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství I. L. Kober, 1867. 1470 s.
2. POHORA, G. *Ottův slovník naučný: Encyklopaedie obecných vědomostí*. Praha: Vydavatelství J. Otto, 1903. 1087 s.
3. STRAUS, Jiří, NĚMEC, Miroslav a kol. *Teorie a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. 503 s.
4. MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Vydavatelství Naše vojsko, 1994. 276 s.
5. MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2004. 660 s.
6. WEISS, Petr. *Sexuální deviace: Klasifikace, diagnostika a léčba*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství Portál, s.r.o., 2002. 351 s.

11.2 Odborný sborník:

7. CHMELÍK, Jan. Prostituce, její charakteristika, historie a právní aspekty. *Kriminalistický sborník*, 2003, roč. 36, č. 3.

11.3 Právní předpisy:

8. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
9. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
11. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
12. Zákon č. 241/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí, ve znění pozdějších předpisů
13. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
14. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
15. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů
16. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
17. Obecně závazná vyhláška města Český Těšín č. 6/2007, o zákazu nabízení a poskytování sexuálních služeb na veřejných prostranstvích, ve znění pozdějších předpisů
18. Obecně závazná vyhláška obce Chotěbuz č. 2/2001, o omezení veřejného nabízení a poskytování sexuálních služeb, ve znění pozdějších předpisů

19. Obecně závazná vyhláška města Český Těšín č. 1/1992, o zřízení Městské policie Český Těšín, ve znění pozdějších předpisů

11.4 Judikatura:

20. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2009, sp. zn. 4 Tdo 245/2009
21. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2010, sp. zn. 6 Tdo 1204/2010

11.5 Internetové zdroje:

22. *Dokumenty OSN, Úmluva o právech dítěte* [online]. Informační centrum OSN v Praze, 2005 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/>>.
23. *Problematika prostituce* [online]. Městská část Praha 1, 2007 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <http://www.google.cz/#hl=cs&scient=psy-ab&q=problematika+prostituce&pbx=1&oq=problematika+prostituce&aq=f&aqi=g1&aql=&gs_sm=3&gs_upl=99794811024489101102459814841571715151341122411624410.5.32.7.7.1.1.116810&gs_l=serp.3..0.99794811024489101102459814841571715151341122411624410j5j32j7j7j1j1j116810&bav=on.2,or.r gc.r pw.r qf.,cf.osb&fp=b5902df68c3afebf&bih=1280&bih=685>.
24. *Zákony* [online]. Kurtizány.net, [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://www.kurtizany.net/#>>.
25. *Prostituce- výzkumy* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2010 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/prostituce-vyzkumy.aspx>>.
26. *Prevence kriminality – zabraňující přístupy ke řešení problémů s prostitucí souvisejících* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2000 [cit. 5. března 2012]. Dostupné na <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/priority/prostituce2/pril2.html>>.
27. BIESMA, S., STOEP, R., van de, NAAYER, H., BIELEMAN, B. *Evaluation of lifting the ban on brothels; illegal prostitution – summary* [online]. Wetenschappelijk Onderzoek – en Documentatiecentrum. Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2006 [cit. 25. října 2008]. Dostupné na <<http://english.wodc.nl/onderzoeksdatabse/1204c-evaluatie-opheffing-bordeelverbod-deelproject-3.aspx>>.
28. KUBCOVÁ, Šárka. *Sborník z kongresu Pardubice 2008 – Švédsko a prostituce* [online]. Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu, 6. března 2012 [cit. 6. března 2012]. Dostupné na <<http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cisloclanku=2008102606>>.
29. *Organizační struktura ÚOOZ SKPV* [online]. Policie ČR, 2010 [cit. 13. března 2012]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/organizacni-struktura-uooz-skp.aspx>>.
30. *Útvar rychlého nasazení. Nejznámější zásahy* [online]. Policie ČR, 2010 [cit. 13. března 2012]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/nejznamejsi-zasahy.aspx>>.
31. ŠLACHTA, Josef. *ÚOOZ SKPV – Vítám vás na stránkách Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu* [online]. Policie ČR, 2010 [cit. 14. března 2012]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/vitam-vas-na-strankach-utvaru-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu-570688.aspx>>.
32. *Zpráva o činnosti ÚOOZ SKPV* [online]. Policie ČR, 2010 [cit. 14. března 2012]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/zprava-o-cinnosti-uooz.aspx>>.
33. *Real men gallery* [online]. Demiandashon.org, 2007-2012 [cit. 20. března 2012]. Dostupné na <<http://demiandashon.org/realmen>>.
34. KOPECKÝ, Josef. *Za opakované přestupky bude moci obec pachatele na 3 měsíce vykázat* [online]. iDNES.cz, 21. března 2012 [cit. 24. března 2012]. Dostupné na

<http://zpravy.idnes.cz/zakaz-pobytu-za-opakovane-prestupky-dsi-domaci.aspx?c=A120321_104349_domaci_kop>.

35. *La Strada* [online]. La Strada, 2012 [cit. 25. března 2012]. Dostupné na <<http://www.strada.cz/cz/>>.

12 Anotace

Práce se zaměřuje na metodiku vyšetřování sexuálních trestných činů, se zvláštním zaměřením na prostituci a kuplířství, zejména se zohledněním situace v Českém Těšíně, jakožto příhraniční oblasti, kde je tato činnost kromě velkých měst často koncentrována, a také s ohledem na to, že se jedná o místo mého trvalého bydliště.

V úvodu práce se čtenář může zejména seznámit s právní úpravou těchto dvou fenoménů (prostituce a kuplířství) u nás a jejich doprovodnými jevy, a také jak se odlišuje právní úprava v některých vyspělých zahraničních státech. Zvláštní úsek je věnován rozboru kompetenčních orgánů k odhalování, prověřování a vyšetřování prostituce a kuplířství.

Jádrem práce je zejména objasnění metodiky vyšetřování sexuálních trestných činů, se zaměřením na kriminalistickou charakteristiku těchto činů, osobu pachatele a oběti, typické vyšetřovací situace společně s vybranými znaky a zvláštnosti metodiky vyšetřování těchto činů. Se zaměřením na prostituci a kuplířství, jsem se pokusila popsat, jak dochází k jejich odhalování, prověřování a vyšetřování příslušnými orgány, vycházejíce z obecné metodiky sexuálních trestných činů a informací získaných z oficiálních internetových stránek Policie ČR a interview poskytnutého mi strážníkem Městské policie Český Těšín.

Závěrem je uvedeno také pár konkrétních kauz k problematice se konkrétně vztahujících.

Annotacion

This diploma thesis focuses on methodology of sexual crimes with a special concentration on prostitution and pimping. The work takes into consideration mainly the situation in Czech Tesin as a part of the border area, where the activity of sexual crimes is concentrated, unlike the bigger cities and it respects the fact that Czech Tesin is my hometown.

In the introduction of my diploma thesis I inform the reader about the legislative layout of the two phenomena (prostitution and pimping) and their incidental effects in our country and also how our legislative system differs from some foreign developed countries. A special section is dedicated to the analysis of the authorities for exposure, screening and investigating of prostitution and pimping.

The core of the work clarifies methodology of examination of sexual crimes and concentrates on criminalistic character of these acts, perpetrator and victim, typical investigative situations all together with chosen features and methodical differences of these investigations. Focusing on the prostitution and pimping, I tried to describe the process of exposure, screening and investigating by the authorities, proceeding from the general methodology of sexual crimes

and from the information given on the Czech police force official web site, and from an interview provided by police officer from Czech Tesin city police force.

In conclusion I have mentioned a couple of specific cases regarding the related issues.

13 Seznam klíčových slov/ List of key words

Přestupek, trestný čin, prostituce, sexuální služby, kuplířství, právní úprava, obecně závazná vyhláška, trestní zákoník, kriminalistika, metodika vyšetřování, odhalování, prověřování, vyšetřování, oběť, pachatel.

Minor offense, offense, prostitution, sexual services, procuring, legislation, generally binding regulation, criminal code, criminalistics, methodology of investigation, detection, screening, investigation, victim, offender.

14 Přílohy

Příloha č. 1: Obrázek č. 1

Dopravní značka „Attenzione Prostitute“, která má řidiče motorových vozidel v Itálii upozornit na prostituující osoby.

Příloha č. 2: Obrázek č. 2

Gerard Butler, světová celebrita, který vyjádřil podporu kampani zahraniční nadace „DNA“, zaměřené na muže se zprávou: „Opravdoví muži si nekupují ženy“.

